

Szerkesztőség, Híradóhivatal
és nyomda: Bul. Rex, Ferdi-
nand (József főherceg-ut.) 2.
Telefon: 151. Sürögnyom-
Közölv. Arad :: Az Aradi
Nyomda Vállalat tulajdona,
kiadása és rotációs nyomása.
Mézienik naponta rezzel.

ARADI KÖZLÖNY

ARA 5 LEJ

Előfizetés) Hírkr. Évente
1080, félévre 540, negyed-
évre 270, havonta 90 Lef.
Külföldre havonta 50 Lef.
Több. :: Egyes szám 5 Lef.
Vasárnap 6 Lef. :: (Buccu-
restiben 50 ban felár.)
Hirdetések tarifa szerint. ::

XLVI. évfolyam, 189. szám

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF

Szombat, 1931. augusztus 22

Az erős kéz

politikusa Argetoianu. Ő az, aki kezében tartotta a belpolitika irányítását Maniu lemondása óta. Látszólag megegyezett a belügyi tárca-
val, amely megadta a lehetőséget arra, hogy a lorga-kormány helyzetét megerősítse. Mint belügyminiszternek, erre meg volt a lehetősége és Argetoianu élt is ezzel a lehetőséggel. Soha, egy választásnál sem lehetett hallani annyi csendőratrocitásról, annyi letartóztatásról, mint amánál, amelyik megalkotta a lorga parlamentjét. Argetoianu azonban haladt azon az uton, amelynek célját egyedül csak ő látta és tudta. Ez a cél lebegett a szeme előtt, amikor tudomásul sem vette a liberális párt kizárási határozatát. Nem bocsájtkozott hírlapi polemikákba, nem jelent meg a párt végrehajtó bizottsági ülésén, hogy előszóval reflektáljon az ellene elhangzott vádakra. Egyszerűen nem vette tudomásul a kizáratását. Továbbra is a liberális párt tagjának tekintette magát és az idő őt igazolta.

Bratianu Vintila halála után, a párt új vezetője a status quo ante bellum alapján tárgyalt Argetoianuval, aki már az év elején, amikor megingathatatlanul hitte még mindenki Maniu pozícióját, kormánycseréről adott nyilatkozatot a lapoknak.

Heves támadások érték ezek nyomán is, azonban Argetoianu ezekre sem válaszolt. Az események pedig neki adtak igazat, mert váratlanul bár, de mégis az általa megjósolt hónapban bekövetkezett a kormányválság és a lorga-kabinet megalakítása.

A belügyminisztérium bársonytapétájú aítói mögött eddig tovább dolgozott Argetoianu, annak a célnak érdekében, melyet csak ő ismert és amelynek váratlan fordulata az a hír, amelyet a belügyminiszter intimusai lanszíroznak. Ez pedig, aki Argetoianu ismeri, tudhatja, hogy csakis az ő hallgatóságos beleegyezésével történik.

Politikai körökben erősen tartja magát az a hír, hogy „az ügyek már nem soká húzódnak”. Lorga lemondása küszöbön áll és Argetoianu ebben az akciójában teljes erejével támogatja a liberális párt.

Az a párt, amely támogatta lorgát, mert kabinetjében ott volt Argetoianu is, de amely most habozás nélkül frontot csinál a miniszterelnök ellen, amint a belpolitika, illetve Argetoianu céljának érdekei úgy kívánták. A párt lapjai vehemensen támadják lorgát, akinek nagy élanját a legteljesebb féltenség váltotta fel. A legtöbb miniszter szabadságon van, Valcovici és Argetoianu dolgoznak csupán, illetve a két miniszter közül is inkább csak a belügyminiszter, aki készíti a terepet az eljövendő új Duca-Argetoianu kombináció számára.

A kormány kevés számú híve sem remél már semmit és a tekintélyt tisztelni nem igen tud bucaresti-i sajtó már lorgáról, mint a mult emberéről ír.

Argetoianu pedig erős kézzel irányítja az eseményeket, melyek a romániai belpolitikában nemsokára szenzációs fordulatot hozhatnak.

Mert az eddigiekből ítélve, valószínű, hogy a lorga-kabinet miniszterei szabadságukról már mint egyszerű polgárai a hazának, térnek vissza.

Az ország sorsának irányítását pedig Argetoianu veszi a kezébe, aki az erős kéz politikájával formálta ugy a helyzetet, mint azt egy felsőbb érdek kívánta.

Akik pedig rendelkezésére állottak, nem is vették észre, hogy csupán bábok voltak ebben a kézben, amelyet az egész országban kövleg „erős”-nek ismertek el.

A magyar kormányválság újabb fordulatai

Nehézségek merültek fel gróf Károlyi Gyula kabinetalakítása körül

— A kereszténypárt újabb igényeket emel — Verziók gróf Bethlen István visszavonulásának okairól

A magyar külpolitikai helyzet a francia minisztertanács előtt

Budapestről jelentik: Az új kormány megalakulása kapcsán gróf Károlyi Gyula designált miniszterelnök kijelentette, hogy *mind-
ezideig senkinek sem ajánlott fel miniszteri tárcát és eddig csak tájékoztató megbeszéléseket folytatott különböző politikusokkal.* A politikai körök véleménye szerint úgy *Walkó Lajos*, mint *Ernszt Sándor* minisztersége már most kiesik a kombinációkból, mert egyikük sem vállal jelölést, tehát a *Walkó* által betölteni tervezett pénzügyi tárca élére új szaktérfit kell keresni. Azok a hírek, hogy gróf Ká-

A tegnapi francia minisztertanács többek között foglalkozott a magyar külpolitikai helyzettel. Maga Laval miniszterelnök tett jelentést a magyar politikai viszonyokról. A francia sajtó Károlyi kinevezését általában rokonszenvesen fogadta, a lapok leközlük életrajzát és kíséző cikkben megemlítik, hogy Károlyi volt az, aki Magyarországnak a német államhoz való csatlakozását a leghatározottabban visszautasította.

Érdekes feljegyzések a vajudó kormányválságról

Gróf Károlyi úgy tegnap, mint ma folytatta tanácskozásait. *Wekerlével, Gömbössel, Zsitvayval, Walkóval, Szcitovszkyval* még tegnap beható tárgyalás alá vette a politikai viszonyokat, délután *Darányi, Pesthy Pál* jelentek meg a designált miniszterelnök előtt, aki az este *Bethlen Istvánnal* találkozott. Ma délelőtt *Mayer Jánossal* és *Iványval*, a Nemzeti Bank vezérigazgatójával találkozott. Fél 3-kor *Gömbössel* fejezte be tanácskozásait és elhagyta a külügyminisztérium épületét. Utközben a „8 Órai Újság” munkatársának sikerült nyilatkozatra bírni a designált miniszterelnököt aki kijelentette, hogy tárgyalásai előrehaladott mederben folynak és reméli, hogy *holnapra* megalakíthatja kormányát. Hozzátette azonban még azt is, hogy *eddig tárgyalásaival rendkívül meg van elégedve.*

Ugy tudják jóltesült politikai körök, hogy a Bethlen-kormány felmentése a hivatalos lap szombati számában jelenik meg. *Horthy Miklós* kormányzó *Károlyi Gyula* gróf tanácskozásaival párhuzamosan ugyancsak kihallgatásokat eszközölt, így ma délelőtt báró *Wlassits Gyulát* és *Almássy Lászlót*, az országgyűlés két házának elnökeit, valamint több egységes párti politikust fogadott. *Bethlen* pedig hosszasan tárgyalt *Ernszt Sándorral* és *Szcitovszky Bélával*. *Ernszt Sándor* a keresztény gazdasági párt vezető egyénisége kijelentette, hogy *szilárd elhatározása a kormányban semmiféle szerepet nem vállalni.*

— *Öreg vagyok, nálam fiatalabb emberek is elmennek pihenésre; miért ne mennék én is?* — mondotta mintegy indokolásul a prelátus-miniszter.

Nincs rendszerváltozásról szó!

Mayer János volt földművelésügyi miniszter, az egységes-pártba tartozó kisgazdák reprezentánsa szintén tárgyalt *Bethlennel*, akitől jövet a várakozó újságíróknak kijelentette, hogy *rendszerváltozásról nincsen és nem is lehet szó.* *Pesthy Pál* az egységes-párt elnöke is nyilatkozott és ennek során elmondotta, hogy *Bethlennel* történt látogatása alkalmával tájékoztatta a volt miniszterelnököt az egységes-párt értekezletén történtekről. *Pesthy Pál* hangsúlyozta, hogy az egységes-pártnak személyi kikötései az új kormánnyal szemben

rolyi Gyula csak átmeneti kormányt kíván megalakítani, amely rövid időn belül egy új kabinetnek adná át a helyét, nem felelnek meg a valóságnak, mert a designált miniszterelnöknek eltökélt szándéka az, hogy stabil kormányt hoz létre. Az ország jelenlegi helyzete különben sem bírná el a sűrű kormányválságokat, melyek minduntalan felkavarják a közvélemény nyugalmát. A krízis kibontakozását jelentékenyen elősegíti az a körülmény, hogy a francia tőkések hosszú lejáratu kölcsönnyújtásáról kedvező kijelentéseket tettek.

A tegnapi francia minisztertanács többek között foglalkozott a magyar külpolitikai helyzettel. Maga Laval miniszterelnök tett jelentést a magyar politikai viszonyokról. A francia sajtó Károlyi kinevezését általában rokonszenvesen fogadta, a lapok leközlük életrajzát és kíséző cikkben megemlítik, hogy Károlyi volt az, aki Magyarországnak a német államhoz való csatlakozását a leghatározottabban visszautasította.

nincsenek és csak tárgyi feltételeket állítottak fel a kormány iránt. Elsősorban a nehéz gazdasági helyzet enyhítését várják.

Az „Uj Nemzedék” meginterjúvolta *Gasztont*, aki szintén lehetetlennek tartja a koncentrációt és bizalmát előlegezte az új kormánynak. Ugyancsak az „Uj Nemzedék” a kedd délutáni történelmi jelentőségű minisztertanácsról most közöl érdekes részleteket. Eszerint a minisztertanács megnyitása után *Bethlen István* kívánt szólni, kivette szájából a hagyományos cigarettát és ezt mondotta:

— *Mielőtt a napirendre rátérnénk, fontos politikai közölni valóm van. Tekintettel arra, hogy a szanálás munkáján túl vagyunk és új helyzet állott elő, bekívánom nyújtani lemondásomat. Kérem a kormány igen tisztelt tagjait, hogy ők is mondjanak le.*

Az elsápadó minisztertanács

A bejelentést halálos csend fogadta. A miniszterek sápadtan tekintettek *Bethlen Istvánra*, valamennyien átéreztek a jelenet történelmi komolyságát. *Bethlen István egy aktát vett elő iratai közül, amelyet átnyújtott a mellette ülő egyik miniszternek azzal a kéréssel, hogy írja alá. Az okmány körben járt és valamennyien szó nélkül aláírták. Bethlen ezután becsületszavát vette mindegyik miniszterének, hogy mindaddig, amíg szerdán meg nem jelenik a kormányzónál és be nem nyújtja lemondását, addig erről a szándékáról senkinek sem tesz említést, sőt még célzást sem. Erdekes, hogy még Bethlen legszűkebb környezete és családtagjai sem tudtak a lemondás tervéről.*

A távozó gróf *Bethlen István* — amint ismeretes — csak általánosságban jelölte meg távozásának okait. Konkrétumokba egyáltalán nem ment bele, nem részletezett semmit, szigorúan az általános keretek között mozgott. *Legjobb emberei is még mindig értetlenül állottak a titok előtt.* Egyik kérdés a másik után tolt elő, amelyekre azonban már magyarázatot nem kaptak. Sem arra a kérdésre, hogy *miért éppen ebben a pillanatban vált aktuálissá a lemondás*, amikor a pénzügyi szanálás éppen most kezdődik. Sem arra a kérdésre, hogy *miért nem bírja a miniszterelnök tovább a nagy munkát*, amikor általános egészségi álla-

potá kielégítőnek látszik, naponként sportol és párthívei is erősnek, egészségesnek látják.

Természetesen láthatatlan csatornákon szivárognak a hírek arról, hogy mik voltak az igazi okai a miniszterelnök lemondásának. E verziókat a következőkben foglalhatjuk össze:

Verzió Bethlen távozásáról

1. Bethlen elhatározta a kormányrekonstrukciót, ezirányú tervét bejelentette az államiónak, aki azt helyeslően vette tudomásul. Később azonban Bethlen mégis úgy határozott, hogy maga is távozik.

2. A második verzió szerint a miniszterelnök az általános szavazás kérdésében került nehéz helyzetbe, amennyiben döntő faktorok — mint e hírek terjesztői tudni vélik — *Telcsky János szavazási tervzetét minden vonatkozásban tették magukévá.*

3. Személyi természetű okai is voltak a miniszterelnök lemondásának, amely éppen ezért ezeknek a magántermészeti problémáknak súlyossága folytán vált visszavonhatatlanná.

Ma délután hat órára különben a kormányválsággal kapcsolatban pártértekezletet hívott össze a kereszténypárt. Ez az értekezlet este 10 órakor még folyik. A végleges állásfoglalás csak az értekezlet befejezése után fog nyilvánosságra kerülni.

A kereszténypárt ugyanis továbbra is azon az állásponton van, hogy neki egy helyett most már két miniszteri tárcára van jogos igénye. Miután Ernszt nem vállal az új kormányban szerepet, kereszténypárti körökben úgy számítják, hogy az új népjóléti miniszter Czettler Jenő, vagy Wolff Károly, kultuszminiszter pedig Turi Béla lesz. A ma délutáni órákban általában ezen az alapon kombinálták Károlyi gróf kormányának összetételét, természetesen annak hangoztatásával, hogy döntés a legtovább irányban még nem történt. Ugyanezt állapította meg Pesthy Pál, a kormánypárt elnöke is, aki ma délután Scitovszky Béla, Ernszt Sándor és Apponyi Albert gróf után jelent meg a miniszterelnökségen és tanácsko-

A késő esti órákban kialakult helyzetkép szerint számolni kell a ténnyel, hogy Károlyinak esetleg nem sikerül a kormányalakítás. Erre az esetre, — elterjedt hírek szerint — valószínűleg Walkó Lajos volt külügyminisztert fogja a kormányzó megbízni a kabinetalakítással.

Néhány angol lapban, valószínűleg német hírforrás alapján Bethlen lemondása kapcsán olyan értesülések jelentek meg, mintha az új kormány változtatni kívánna a magyar külpolitika eddigi irányán és a Bethlen-kormányának a királykérdéssel szemben elfoglalt álláspontján. Illetékes helyen ezzel szemben szükségesnek tartották kijelenteni, hogy a híresztelések alaptalanok. Gróf Károlyi Gyula, amkor még decemberben átvette a külügyi tárcát, hangsúlyozta, hogy teljesen egyetért Bethlen külpolitikájával és semmi okát nem látja annak, hogy azon változtasson. *Követni kívánja a királykérdésben azt a nézetet, amit Bethlen István is magáévá tett és amit az ország túlnyomó többsége is helyeselt.*

A cseh lapok részletesen foglalkoznak a magyar kormányválsággal és leginkább inszINUÁCIÓKKAL, részint pedig a gyűlölködés hangján kísérik figyelemmel a magyar kormány sorsát, főleg pedig annak lelépő miniszterelnökét, gróf Bethlen Istvánt. Csak egyik-másik lap ismeri el Bethlen István külpolitikai sikereit. Néhány sajtóorgánium azt hangoztatja, hogy *Magyarországnak nincsen más szerepe hátra, mint nyitni utat a demokráciára tér-*

Elhalasztják az aradi iskolák megnyitását a növekedő gyermekparalízis-járvány miatt

Ujabb megbetegedés történt Zerinden — Az aradi egészségügyi bizottság állrta a közoktatásügyi minisztériumhoz

A városi főorvosi hivatalban ma újabb gyermekparalízis megbetegedést jelentettek be. Bogdan Péter hároméves gyermeket ma reggel szülei Zerind községből dr. Radu főorvoshoz vitték, aki a beteget gyermekparalízissel beutalta a gyermekkórházba.

zott Bethlen István gróffal. A tanácskozás után beszéltünk Pesthy Pállal, aki így nyilatkozott az Aradi Közlöny munkatársának:

— A kormánypárt kívánsága mindössze az, hogy a súlyos gazdasági válság megoldására alkalmas kormány jöjjön. A gazdasági mrisztereket, úgy tudom, ki fogják cserélni. A gazdasági válság megoldásával kapcsolatban tekintettel kell lenni arra, hogy katasztrófális termés, a rossz gabonaértékesítési és a rossz hitelviszonyok következtében szerte az országban depimált a hangulat és az új Kormányának elsősorú feladata lesz a depimált-ság mielőbbi enyhítése.

A Nagyatádi Szabó István-féle pártalakítást a kormányalakítással kapcsolatban színtén gyűlést tartott ma délután Mayer B. János volt földművelésügyi miniszter elnökletével. A pártban különböző kívánságok merültek fel a kormányválsággal kapcsolatban. Végül elhatározták, hogy egy öttagú bizottságot delegálnak, melyet gróf Károlyi Gyula holnap délelőtt fél tizenkettőre kéretett magához.

Speciális nehézségek és kívánságok

Az éjjeli jelentéseink arról számoltak be, hogy gróf Károlyi Gyula deznált miniszterelnök ma egész napon át folytatta kormányának megalakítására vonatkozó tárgyalásait. Különösen dr. Walkó Lajos volt külügyminisztert szerette volna rábeszélni a deznált miniszterelnök arra, hogy vállalja el kormányában a pénzügyi tárcát. Walkó ugyanis ismert pénzügyi kapacitás. Walkó azonban eddig nem mutatott hajlandóságot az új kormányba való belépésre. A Keresztényszocialista Gazdasági Párt amely eddig szintén résztvett a kormányzásban, most különféle személyi követelésekkel állt elő. Ha eme párt által okozott nehézségek nem lennének elsimíthatók, úgy gróf Károlyinak az a terve, hogy csak az egységes-pártra támaszkodva alakítja meg a kormányát, amely párt ugyanis a parlamentben több mint kétharmad többség felett rendelkezik és amely párt őt máris teljes bizalmáról biztosította.

...*me, amely megvalósítja a cseh barátságot. Leszögezik, hogy ez Magyarországra nézve nagy hasznót jelentene.*

Impozáns módon temették el a tragikus végű Vaály-házaspárt

Tízezer főnyi tömeg vett részt a szombathelyi temetésen

Szombathelyről jelentik: Tegnap, Szent István napján helyezték örök nyugalomra Szombathelyen a leobeni vasúti katasztrófa kisézői származású áldozatait, Vaály Lajos mérnököt és feleségét. A ravatalt már a kora délelőtti órákban százával keresték fel a tömeg délután egyre nőtt, mire a hatóságok úgy intézkedtek, hogy a ravatalt a Domokostemplom előtt elterülő Szent Márton-téren helyezték el.

A temetés impozáns külsőségek mellett folyt le. Felvonult a szombathelyi vasutagaz-

Baleset érte Lindbergh gépét Japán hajó helyezte biztonságba — Vészjeleket adott le a repülőgép

Tokióból jelentik: A Zurilli-szigetek mellett Lindbergh hidrolánjának horgonya elszakadt és a gépet a tenger a sziklák fölé sodorta. Lindbergh vészjeleket adott le, amelyekre egy japán hajó sietett a segítségére és az biztonságba is helyezte. Lindbergh egyébként nagy nyugalmat áruít el válságos óráiban is. Most a légszavar kijávitásán dolgoznak és utána Lindbergh Tokió felé repül.

Letartóztattak Bécsben egy kalandor márkinőt és fiatal leányát

Híszékeny embereket csapott be az ősrégi családból származó asszony.

Bécsből jelentik: Két nagystílu szélhámosnőt tartóztatott le a bécsi rendőrség, Diana de Bayros márkinőt és fiatal leányát. Az ősrégi nemesi családból származó 45 éves asszony, aki még ma is ragyogó szép és pazar eleganciával öltözködik, híszékeny embereket azzal a mesével csapott be, hogy Görögországban kiterjedt birtokai és házaí vannak, családi ékszerai pedig körülbelül 100 ezer sillinget érnek, de hazulról az utóbbi időben nem kapott pénzt s így kölcsönökre van szorulva.

Egy bécsi fényképészműterem tulajdonosa 500, egy hoteligazgató 3300 és egy banktisztviselő 3400 sillingért sirtatja. Kiszemelt áldozatainak mindig egy takarékpénztári könyvet mutatott, amely nagy összegre volt kiállítva, de a görögországi Ithakában. A nyomozás kiderítette, hogy Diana de Bayros márkinő teljesen vagyontalan, tavaly őt is, leányát is feltételesen kéthavi elzárásra ítélték Bécsben, mert ugyanilyen mesével becsaptak egy vendéglőt, ahol hosszú ideig hitelbe étkeztek, azután fizetés nélkül eltűntek, hogy más kerületben folytassák szélhámoságaikat. Egy más alkalommal is meggyült a baja a márkinőnek a bécsi rendőrséggel. Egy áruházban meggyanusították, hogy selymet lopott és leánya vitte ki az üzlethöz, de akkor nem tudtak semmit sem rájuk bizonyítani.

gatóság, állomásfőnökség és a különböző destületek, Tarányi Ferenc főispánnal, Ujsáry Ede polgármesterrel és Hirsch József dr. MÁV üzletigazgatóval az élükön. A koszorukat és virágcsokrokat alig tudták elhelyezni a ravatalon. A beszentelés után Karketz Lajos MÁV főfelügyelő és Fekete Gyula vasuti mérnök bucsuztatták el a vasúti katasztrófa áldozatait. A hivatalos küldöttség sorában ott voltak az osztrák vasutak képviselői, Hudicsék Gyula gráci vasutagazgatóval az élükön. A tragikusan elhunyt házaspárt közös sírban helyezték el, a város által adományozott díszsírhelyen. A temetés összes költségeit az osztrák vasutak fizetik.

A katasztrófa harmadik magyar áldozata Rapos Viktor debreceni evangélikus lelkész halálának körülményeiről Vaály sógora mond megrázó részleteket. Miklós Antal elbeszélése szerint Rapost megmenthették volna, ha mind a két lábát amputálni engedni. Azonban Rapos kijelentette az orvosoknak, hogy inkább meghal, de a lábait amputálni nem engedte.

Negyvenöt épület égett porrá Feketegyarmaton

Az aradi tűzoltók heroikus munkája mentette meg a községet a teljes végpusztulástól. A lekvárfőző leány könnyelműsége 70 magyar családot tett hajléktalanná

Pénteken délelőtt tíz órakor a feketegyarmati községi előjáróság telefonon értesítette az aradi primáriát, hogy Feketegyarmat lángokban áll.

A tűz reggel 9 és fél 10 óra között Haaker Ignác kereskedő kertjében keletkezett és a hatalmas szélvihar következtében csakhamar átterjedt a szomszédos házakra, melyek pillanatok alatt lángba borultak.

A feketegyarmati előjáróság kérte az aradi interimár-bizottság elnökét, hogy az aradi tűzoltóság azonnal jöjjön segítségül, mert máskülönben az egész falu a lángok martaléka lesz. Dr. Radu Cornel azonnal intézkedett, hogy a tűzoltóság nyomban Feketegyarmatra menjen.

Pénteken reggel Haaker Ignác kereskedő kertjében lekvárt főztek. A lekvárfőzésnél segédkező cselédeleány kilenc óra tájban a szabad tüzet pár percre őrizetlenül hagyta, melytől az alig pár méternyire lévő szemakazal meggyuladt. Mire a leány visszajött, már az egész kazal égett, de ahelyett, hogy segítséget kiáltott volna, — miáltal a tűz továbbterjedését az odaseregülő emberek segítségével meg tudták volna akadályozni — maga kezdte ottani az égő szemakazalt, mely pár pillanat alatt többméteres lánggal égett.

A nagy szélvihar a tüzes pernyéket a falu felső része felé a Körös irányába vitte s mire a falu lakossága felocsudott, már tizenegy ház kertjében égett a szemakazal. A községi előjáróság megküzarta a harangokat s alig tíz perc leforgása alatt az egész falu Feketegyarmat körösparti részén tolongott és igyekeztek a tüzet lokalizálni. A falu önkéntes tűzoltósága pumpákkal kivonult, de még így, egyesült erővel sem tudták a borzalmas lángtengert megfékezni.

A községi előjáróságtól szinte percenként kérték segítséget különböző helységekből. Bargan Victor kisjenői főszolgabíró érkezett meg a kisjenői önkéntes tűzoltósággal először a helyszínére, de már

akkorra 19 lakóház és öt istálló állott lángokban.

A főbíró az önkéntes tűzoltósággal a tűz továbbterjedését igyekezett megátolni, mert másfél órai megfeszített munka után belátta, hogy a tüzet a primitív tűzoltófelszereléssel nem tudja eloltani.

Tizenegy óra tájban Hegedüs György tűzoltóaltiszt vezetésével érkeztek ki az aradi tűzoltók és azonnal hozzákezdtek a tűz lokalizálásához. Negyedóra múlva megérkezett Arad-

ról az autófevesskendő is, mellyel a lángokban álló lakóházak és gazdasági épületek fedélzetét pár perc alatt szétrombolták.

A borzalmas szélvihar miatt azonban a tűzoltás nagyon lassan haladt előre. Délután a tűz iránya megváltozott és a falu déli részén varlósággal tüzeső szakadt. A tűzoltóság ekkor két részre oszlott, mert már a templom körül is fellángolt egy-egy nádfedeleles ház. A tűzoltóság munkáját szinte megbénította a lakosság viselkedése, mely ahelyett, hogy a tűzoltásban segédkezet nyújtott volna, tehetetlenül tördelte a kezeit.

Végre öt óra tájban közvetlenül a templom mellett sikerült a tűz továbbterjedését megakadályozni. de

már ekkorra 29 lakóház és 16 gazdasági épület teljesen porrá égett.

A borzalmas katasztrófa hetven magyar családot tett hajléktalanná. Az istállóknak rengeteg állat elpusztult. Az aradi tűzoltóság este hét órakor tért vissza, miután véget vetett a romboló elem pusztításainak.

Venizelos nyilatkozott

A Balkán-federáció eszméje szép terv, amelyre minél gyakrabban gondolni kell, — jelentette ki. — Nincs szó görög-román szövetségről

A közeljövőben megindulnak a görög-bolgár kereskedelmi tárgyalások

Sínalából jelentik: Venizelos görög miniszterelnök ma délelőtt fogadta a sajtó képviselőit a sinaiai Peles-kastélyban. A lapok képviselői első sorban is Görögország álláspontjáról kérdezték meg a miniszterelnököt a Hoover-tervvel kapcsolatban, mive Venizelos válaszában kifejtette, hogy Görögország erre az évre elfogadja az amerikai feltételeket és lemond esedékes követeléséről; de Bulgáriával szemben 600.000 angol fontról kell lemondania Görögországnak, amely összeg felborítaná teljesen az állam anyagi helyzetét...

Arra a kérdésre, hogy milyen viszonyban van Görögország Bulgáriával, ezt a választ adta Görögország ezidőszerinti miniszterelnöke:

— A görög-bolgár viszony a javulás útján halad és normális keretek között, egyre fejlődik. Rövidesen megkezdhetjük a görög-bolgár kereskedelmi tárgyalásokat.

Romániai utjával kapcsolatosan Venizelos görög miniszterelnök elmondotta, hogy hosszabb ideig volt távol a közéleti szerepléstől s most, hogy visszatért a politikai életbe, felve-

Városi vizsgálóbizottság a strandokon

Rehabilitálták a Marost, a bacillusterjesztés vádjá alól

Winternitzné-Lissem Ilonka halálával kapcsolatosan az aradi közönség körében olyan hangok hallatszottak, hogy a tragikus körülmények között elhunyt fiatalasszony a strandon kapta volna a gyermekparalízis fertőzést. Egyesek a Maros piszkos vizét, mások a szemetes homokot tartják a gyilkos kör tejesztőinek.

Az interimár-bizottság, hogy a város lakóit megnyugtassa, tegnapi ülésén elhatározta, hogy bizottságot küld ki a strandokra, hogy az ottani állapotokat felülvizsgálják. A bizottság dr. Radu Cornel vezetésével az ülés után kiszállt a Neptun-strandra és alapos vizsgálatot tartott.

Megállapították, hogy nem a strandok homokja okozza a gyermekparalízis fertőzést s a víz analízisa után kiderült, hogy a Maros vize teljesen mentes minden gyermekparalízis bacillustól, csupán nagyfokú homoktartalma miatt van barnás színe.

Egyébként a bizottság intézkedett, hogy a Neptun-strandon a tisztaságra a jövőben nagyobb gondot fordítsanak.

A Berkovitz-bankház csődtárgyalása

A csődkérelmek felett később döntenek — Kétszázmillió lejt reprezentáló betétessel egyezett ki eddig a Berkovitz-bankház

Bucurestiből jelentik: A bucaresti-i törvényszék ma tárgyalta a Berkovitz-bankház insolvenciájával kapcsolatos csődkérelem ügyét Radovan tanácselnök elnöke alatt. A tárgyaláson szokatlanul nagyszámu közönség jelent meg, melynek soraiban a Berkovitz-bankház betétese is képviseltették magukat. A bankház és a Banca Nationala nevében Xeni ügyvéd kijelentette, hogy az ország közérdeke az, hogy a Berkovitz-bankház talpraálljon ismét és a Banca Nationala nem gördít akadályt a bank felépülése elé.

— Nem mindennapi eset, hogy egy insolvenssé vált bank tulajdonosai egész vagyonukat felajánlják a bankbetétese részére, hogy azokat kielégítsék, — mondta Xeni határozó beszédében, majd kijelentette, hogy a betétesek közül kétszázmillió lejt érték képviselével már ki is egyezett a bankház és reméli, hogy a többivel is sikerül a megegyezést létrehozni. Eppen ezért kérte a bucaresti-i törvényszéket, hogy halasszák el a csődkérelem tárgyalását a jövő évre.

Az ügyvéd kérelmének azonban a törvény-

szék nem adott helyt s csak ezután tértek át az ügy érdemleges tárgyalására, amelyet végül is augusztus 26-ra elnapoltak.

Ezután a Cantacuzino-fivérek által benyújtott csődkérvény került elbírálás alá. Ez ügyben is Xeni képviselte a Berkovitz-fivéreket, mivel a csődkérelem ezuttal nem a Berkovitz-bankház, hanem személy szerint a Berkovitz-fivérek ellen szült. Xeni rámutatott arra, hogy a csődkérvénynek ez esetben nincs helye, mivel az, mint Berkovitz testvérek elleni csődkérelem teljesen alaptalan.

— Azon részvénytársaság tagjai felelősek csupán saját vagyonukkal a társaság insolvenciájáért, ahol visszaéléseket vagy szabálytalanságokat követtek el. A Berkovitz-bankháznál erről szó sem lehet, így a csődkérelmet legfeljebb a Berkovitz-bankház ellen, de semmi esetre sem a Berkovitz-fivérek ellen kell beadni.

Xeni beszéde után a törvényszék a Cantacuzino-féle csődkérelem tárgyalását augusztus 31-ére halasztotta el.

szí ismét személyes kapcsolatait az európai országokkal és államfőkkel.

— Ez romániai látogatásomnak is a célja — jelentette ki. — Szövetségről szó sincsen, mert hiszen szövetségre sincsen is szükség. Szövetségi szerződés megkötéséről a Népszövetség tagjai tárgyalnak egymás között. A Balkán-federációt illetőleg kijelenthetem, hogy ez valóban nagyon szép terv, amelynek megvalósítására mind sürűbben kell gondolni. Görögország valójában egy nagy ipari állam, a kommunisták száma igen csekély. Királyságot azonban csakugyan vannak még szép számban, azonban a legutóbbi választásokon sehogysen tudtak előtérbe helyezni. En részéről felajánlottam a királyságot vezérenek, hogy lépjen be a kormányba s mint belügyminiszter vezesse le a választásokat. De ha akkor sem tud többséget behozni, úgy osszassa fel a királyságot.

— Romániában nagyon kellemes benyomásokat szereztem — fejezte be a görög miniszterelnök. — Kívánom, hogy Románia nagy lendülettel haladjon tovább a fejlődés útján és remélem, hogy mint eddig is, továbbra is boldogulni fog ez az ország.

Ionescu Sisesti elkedvetlenedett

A földművelésügyi miniszter, a kormány aradi képviselője elhagyta miniszteriumát és szabadságra ment

Bucurestiből jelentik: A Lupta mai száma rendkívül érdekes cikket közöl a gaba-naértékesítési törvény módosításáról és arról a konfliktusról, amely a lap szerint Ionescu Sisesti földművelésügyi miniszter, aradi kormányképviselő és a kormány egyes tagjai között keletkezett.

A Lupta jelentése szerint ugyanis az utóbbi időben Argetoianu belátta, hogy a gaba-naértékesítési törvényen bizonyos módosításokat kell végrehajtani, mivel a törvény nem váltotta be teljesen a hozzáfűzött követelményeket. Argetoianu figyelmeztette is ezekre a hibákra a földművelésügyi minisztert, aminek következtében — a Lupta szerint — Ionescu Sisesti elhagyta a miniszteriumot, szabadságra ment és reszortja vezetését az államtitkárokra hagyta.

Vajudik az aradi magyar színjátszás jövője

Róna Dezső és Szendrey Mihály tárgyalásai dr. Radu Cornel interimár-bizottsági elnökkel — Róna le akar társulni Szendreyvel — Mit mond Szendrey Mihály az Arad—Temesvár—Nagyvárad—Kolozsvár egységes szinikerület felvetődött tervéről? — Az aradi Magyar Párt részéről pártfogolják Janovics Jenő dr. új vállalkozását

Temesvár magyarsága támogatja a kollektív szinikerület tervét

Az aradi színházi fronton megindultak a színiévad előtti előcsatározások. A polgármesteri hivatal előszobájában naponként találkozik az ember egy-egy aspiránsul, akik mind az aradi magyar színészet megrozszant szekerét szeretnék a küszöbön álló szezonban előbbre vinni.

Ma délelőtt a interimár-bizottság elnökénél megjelent Róna Dezső volt aradi szinigazgató és bejelentette, hogy amennyiben az aradi színházat az új szezonra Szendrey Mihály kapná meg, úgy ő, mint részes igazgató, társulna Szendreyvel.

Dr. Radu Cornel tudomásul vette Róna Dezső bejelentését és válaszában kifejtette, hogy ő még egyénileg nem döntött a színház-kérdésben, majd ha idősebb lesz, úgy értesíteni fogja a pályázókat.

Szendrey a jövőről

Az új sziniszzezon körül már előre zajló, mindinkább kialakuló tervekkel kapcsolatosan felkerestük Szendrey Mihály aradi szinigazgatót, aki a következőkben világította meg terveit, reménykedését, az erdélyi magyar színészet küzdelmes sorsát ismét felvenni készülő direktor programját:

— Természetesen megpályáztam ismét az aradi színházat, mert él bennem a remény, hogy új életre kelthetem a régi aradi színészetet. Mint hallottam, az aradi Filharmonikusok is szervezkednek, hogy teljes művészi színvonalon álló zenekart állítsanak össze, amely azután rendelkezésünkre fog állani. Így természetesen komolyabb zenei értéket jelentő előadásokat is tarthatunk majd. E célból tárgyaltam Róna Dezsővel, akire a zenei vezetést, összcsoportot bízám. Azonban ezek még csak tervek...

— Milyenek tartja a gyakorlat szempontjából azt a tervet, amely szerint a négy legnagyobb erdélyi várost: Aradot, Temesvárt, Kolozsvárt és Nagyváradot egy szinikerületbe akarják összekapcsolni? Egyértelmű-e ez azaz, hogy a magyar színészet már ott tartana, hogy két város nem képes többé egy szintársulatot eltartani?

— Részemről nincs módomban, hogy bármilyen tervnek, amely az egyre fenyegető színházi válságban a legkisebb enyhülést hozná, utját álljam — mondotta kérdésünkre Szendrey igazgató. — Sőt, én volnék a legboldogabb, ha esetleg így sikerülne fenntartani az erdélyi magyar színészetet. Itt nem jöhet tekintetbe az én személyem. De sok magyar színész kényeréről van szó, akik állás nélkül maradnának abban az esetben, ha négy város egy társulatot kapna. Attól eltekintve, hogy elképzelhetetlen adminisztratív, anyagi és erkölcsi nehézségekbe ütközne, ebben a felaprózásban nem látom a ma-

gyar színészet felsegítésére mozduló kezét. Csak szerté hullana, elpocsékolódna minden, ami még művészet. Anyagi szempontból sem lenne benne haszon, hiszen éppen azt tapasztaltam az utóbbi nehéz évek során, hogy amikor már beszoktattuk a közönséget a színházba és azután megszakítottuk az előadásokat; mire visszatértünk ismét, már elszokott tőlünk még az a párszáz ember is, aki már megszerette a társulatot. Nekem különben minden terv jó, ami elősegíti a magyar színészet sorsának javulását. Szívesen vállalom akár az arad—temesvári kerület igazgatását, akár mint Janovics segítő-társa is, aki tudvalevőleg a négy városra szóló szinikerület igazgatását elvállalta.

Az aradi Magyar Párt álláspontja

Azon hírekkel kapcsolatban, melyek szerint az aradi Magyar Párt kezdeményezése adta volna meg az alapot ennek a négy városra szóló koncesszió eszméjének, kérdést intéztünk az aradi Magyar Párt egyik vezető személyiségéhez, aki az alábbiakban vázolta az aradi Magyar Párt álláspontját a közeledő színiévad ügyében:

— Arad magyarsága már régen belátta azt, — mondotta informátorunk — hogy nem képes egyedül eltartani egy szintársulatot, mint az utóbbi években előfordult kinos esetek bizonyították. Ez ügyben levelezésbe kerültünk a temesvári tagozattal, azonkívül az Országos Magyar Párt központjával is, hogy célszerű volna ezt a négy nagy várost összekapcsolni s így el tudnánk tartani egyetlen egy művészi színvonalon álló társulatot. A központból azután felszólították dr. Janovics Jenő kolozsvári szinigazgatót, aki tudomásom szerint el is fogadta ezt a tervet. Egy prózai társulattal és két operett-társulattal akarja megvalósítani. Minden városban 2—3 hónapig játszanának. Ez az időtartam éppen elég arra, hogy kielégítse a magyar közönség igényét. Sajnos, ennél nagyobb anyagi áldozatot nem tudunk hozni, hiszen a gazdasági válság egyáltalában nem buzdítja színházbajárára az embereket. De három hónapra mindenkiben fellángolna a művészet szeretete és talán így sikerülne tovább éleszteni azt a lángot, amely már kialvóban van. Természetesen ennek a tervnek is lehetnek hibái, de hát talán még ez a legjobb. Így

Korszakalkotó változás Anglia életében

Ejszakai minisztertanácson a behozatali vámok mellett döntött az angol kormány

Londonból jelentik: A világháború óta nem volt olyan hosszú minisztertanács a Downing-streeten, mint tegnap. A kora reggeli órákban üttek össze a miniszterek Mac Donald elnöklete alatt és csak éppen annyi szünetet tartottak, hogy sietve ebédeljenek, azután késő éjszakáig tanácskoztak. A költségvetés egyensúlyának helyreállításáról volt szó és kiszivárgott hírek szerint a legaprólékosabb részletekig kidolgozott terv feküdt a minisztertanács előtt, hivatalos közlést azonban nem adtak ki arról, hogy mit végeztek.

A kormányhoz közelálló Daily Herald jelenti ma reggeli számában, hogy a kormány előbb megismerteti tervét az ellenzéki pártok vezéreivel, a Labour Party parlamenti csoportjának tagjaival, a szakszervezeti tanáccsal és munkáspárt végrehajtó bizottságával, csak azután hozza nyilvánosságra a határozatokat. Állítólag már eldőlt, hogy a kormány 10 százalékos behozatali vámnak veti alá a külföldről származó iparcikkek és élelmiszereket, amit Snowden pénzügyminiszter és Graham kereskedelmi miniszter a leghevesebben ellenzett, de Henderson kerekedett felül azzal a véleményével, hogy ez az egyetlen mód, amellyel ki lehet egyensúlyozni a költségvetést

talán sikerül megmenteni a haldokló erdélyi színészetet... Természetesen a Magyar Párt segítségére volna a társulatnak, támogatná, a mennyire tőle telik. Temesváron, mint hírlík, már határozta is ebben az ügyben, de azért még nem lehet tudni semmi biztosat. A közeljövőben majd elvállik, merrefelé fordul az erdélyi magyar színészet szekerének rudja...

A város vezetősége mindenkit meghallgat

Az Aradi Közlöny munkatársa a színház-kérdés ügyében felkereste dr. Radu Cornel interimár-bizottsági elnököt, aki a következő nagyon érdekes nyilatkozatot tette:

— A színház bérbeadásának kérdése valóban az aktualitások homlokterébe került. Eddig az aradi színházra ketten adtak be pályázatot, Szendrey és Faur Dumitru. Az utóbbi kérvényét azonban elutasítottam, mert ebben a kérdésben az a cél lebeg a szemem előtt, hogy a színház vezetését csak szakemberre bízhatom. Már pedig szakember elsősorban csak színész lehet. Eddig még más helyről nem érkeztek pályázatok. Természetesen ebben az ügyben meg fogjuk hallgatni az aradi Magyar Pártot is és az összes beérkező vélemények alapján fogunk dönteni abban a kérdésben, hogy ki legyen hát az idei szezonban az aradi színház igazgatója.

— Én mindenestre szem előtt fogom tartani, sőt megkövetelem, hogy az idei színi szezon teljesen botránymentes legyen. Tehát annak az igazgatónak, aki a színházat megkapja, anyagi és erkölcsi garanciát kell szolgáltatni. A legelső botránny, vagy más egyéb olyan után, mely csak a színház hírnevét züllesztzi, a szinigazgató menni fog.

Popa városi tanácsos, kiknek a színház-kérdést tanulmányozás végett kiadták, kijelentette, hogy a szinigazgató személye még egyáltalán nem került szóba, mert még nem tudni, hogy Arad—Temesvár kap-e színházat, vagy pedig a Magyar Párttól is támogatott Kolozsvár—Temesvár—Arad—Nagyvárad kerület valósul meg.

Temesvár Janovics és Fekete mellett

Temesváron ugyancsak tanácskozás folyt a színház-kérdésben a városházban. Ungár Adolf, a Magyar Párt kiküldöttje, mint a szinügyi-bizottság elnöke ismertette Dr. Janovics Jenő tervét és bejelentette a temesvári magyarság pártfogását. Dr. Janovics mellett sokan pártfogolták Fekete Mihályt is. Brebera Vencel és Pogány László támogatták Fekete jelölését Janovics mellett.

Hosszas tanácskozás után elfogadták a megjelentek az egységes vezetés eszméjét, elhatározták, hogy Temesvár magyarsága az ügyben sűrűn érintkezésbe lép a többi erdélyi városok magyarságával és azután fogják majd megállapítani azt is, hogy a közös szintársulat mikor, mely városban fogja előadásait tartani.

anélkül, hogy meg kellene szüntetni a munkanélküliek segélyezését.

Anglia ezzel a határozattal letér évtizedek hosszú sora óta követett gazdasági politikájának útjáról és hogy a munkanélküliek segélyezésének rendszerén ne kelljen változtatni — így kívánta a munkáspárt — vámot vetnek az élelmi cikkekre, amiről Angliában eddig még beszélni sem lehetett. A rendkívüli idők azonban rendkívüli szabályokat követelnek mindenütt.

A Román Bankszindikátus kamat-tarifája

A tagintézetek betérjesztették tárca-váltóikat.

Bucurestiből jelentik: A Bankszindikátus ma ülést tartott. A szindikátus tagjai betérjesztették tárca-váltóikat, melyeket a szindikátus felülvizsgált. Ezután elhatározták, hogy a látra szóló váltók után 5 százalékos kamatot, a felmondásra szóló váltók után a szokott félelvi időtartamra 5 és fél százalékos kamatot, míg a hat hónapnál hosszabb időtartamra szóló váltóknál 6 százalékos kamatot szednek.

INGYEN KAPJA

Eltő végéig
AZ **ARADI KOZLONY-t**,
ha ma megrendeli.

Az előfizetést csak 1931.
szeptember 1-től számítjuk.

A külügyminiszterium szállíttatja el az Erdőhegyen kényszerleszállást végzett jugoszláv

Bizottság szállott ki Aradról a helyszínre — Kisjenőn ápolják a megsérült jugoszláv katonai repülőgépet pilótákat, akik felépülésük után akadálytalanul elhagyhatják majd az országot

Az *Aradi Közlöny* mai számában részletesen beszámolt arról a repülőszerencsétlenségről, amely *Kisjenő-Erdőhegy* határában történt és amelynek alkalmával egy jugoszláv katonai repülőgép kényszerleszállást végzett. A repülőgép teljesen tönkrement és használhatatlanná vált, míg a gép két utasa, *Dusa Enosa* főhadnagy és egy őrmester könnyebb sérüléseket szenvedtek.

Ma délelőtt Aradról hármas bizottság

szállott ki a helyszínre, amely jegyzőkönyvet vett fel a szerencsétlenségről, lefénnyképezte a gépet, amelyet azonban a helyén hagytak, mivel az a jugoszláv állam tulajdonát képezi és elszállításáról diplomáciai úton a külügyminiszterium fog gondoskodni. A két pilótát, kiknek sebesülése, mint megemlítettük, nem súlyos, *Kisjenőn ápolják* és felépülésük után a hatóságok gondoskodni fognak arról, hogy akadálytalanul visszatérhessenek Jugoszláviába.

Vádtanácsi tárgyalás az aradi közpórház elmeosztályán

A perrendtartás értelmében harminc nappal meghosszabbították a gyógyíthatatlanul elmebeteg apagyilkos legény vizsgálati fogságát. Kerekes István tragédiája

Az öröklött lues szállott az agyára a pécskai legénynek

Néhány héttel ezelőtt borzalmas körülmények között gyilkolta meg édesapját *Kerekes István* pécskai legény. A fiatal, alig husz éves fiút az aradi közpórház elmeosztályán ápolták már huzamosabb ideje. Az elmúlt hó elején a család azzal a kérelemmel fordult a kórház igazgatóságához, hogy engedjék *Kerekes István hazaszállítását*, hogy otthon ápolják, egyben megadták a szokásos nyilatkozatot, hogy a fiú betegségéből kifolyólag történő minden cselekedetért vállalják a felelősséget.

Hazaszállítás utáni második napon *dühgöng* vett erőt a fiatal emberen s a kezéig érő eső rézmozsárral ugyszólván szétverte 70 éves atyjának, *Kerekes Mihálynak* fejét, aki néhány pernyi szenvedés után meghalt.

A gyilkos elmebeteg legényt a pécskai csendőrok vasraverve szállították be az aradi ügyészség fogházába, ahol a szerencsétlen elmebeteg fiú naphosszat ült szótlanul, maga elé meredve s alig vett magához táplálékot. Az ügyészség intézkedésére *Löwinger Miksa* dr. főorvos és *Hercsh Andor* dr. ideg orvos megvizsgálták *Kerekes Istvánt*, akinek egyhangzó orvosi véleménye szerint, *feltétlenül kórházi ápolásra van szüksége*. Az orvosi felülvizsgálat alapján *Kerekes Istvánt* a fogházból szállították az aradi közpórházba, ahol ismét az elmeosztályon helyezték el.

A letartóztatás óta egy hónap telt el s az aradi törvényszék vád tanácsa perrendtartás szerűen foglalkozott *Kerekes István* ügyével, aki bár kórházi ápolást, letartóztatásban lévő foglyos az aradi ügyészségnek.

Ma délelőtt tehát *Sanciu* és *Ionescu* törvényszéki bírák, *Gutunoiu* ügyész és *Mihailovicu* törvényszéki jegyző kiszállottak az aradi közpórházba. A vád tanács tagjai elé vezették *Kerekes Istvánt*, az apagyilkos elmebeteg legényt, aki azonban értelmetlenül nézte a bíróság tagjait, nem válaszolt a hozzá intézett

Tájfűn dühöng a kínai vizeken

Emberéletek százát szedi áldozatul

Londonból jelentik: Korea keleti partvidékét tájfűn söpötte végig. Számos halászhajó elsüllyedt. Számolni kell azzal, hogy a viharkatasztrófa legalább kétszáz halálos áldozatot követelt.

A tájfűn a kínai vizeken is elemi erővel kühöng. Wusung kínai kerület partvidéke közelében egy utasszállító hajó a viharban elsüllyedt. Ötven utasa közül csak hármat sikerült megmenteni. Ezek közül kettőt letartóztatottak, mert kiderült róluk, hogy régóta körözött kalózok. Aggódnak egy másik parti utasszállító hajó sorsáért is, amely 300 utast visz s a vihar közepe óta sem kikötőbe nem érkezett, sem életjelt magáról nem ad.

Kétnapos ünnepséget rendez Aradon a Román Hajózási Liga

A prefekturán tartott értekezlet összeállította az ünnepségek programját

A Román Hajózási Liga tegnap délután hat órakor a prefektura kistermében értekezletet tartott, amelyen *Riscuta Mózes* ezredes, dr. *Giurgiu* orvos, dr. *Ursu* helyettes polgármester, *Vadasan Aurel*, dr. *Botis Aurel* és két bucaresti-i inspektor vettek részt. Az értekezleten elhatározták, hogy a Román Hajózási Liga e hó 29-én és 30-án, Aradon nagyszabású ünnepélyt tart, melynek tiszta jövedelmét a liga alapjára fordítják, 29-én, szombaton reggel 9 órai kezdettel *Te Deumot* tartanak, utána az *Eminescu-parkban* ünnepély lesz. Vasárnap az *Eminescu-parkban* ismét ünnepély lesz, a közönséget egy katonai és egy szalonzenekar fogja szórakoztatni. Délután a *Maroson* uszó-, vízipóló- és regatta-versenyek lesznek. Este a strandokon tűzijátékot rendeznek.

Az erdélyi miniszter aradi programja

Végigvizitelt az aradmegyei főszoigabiróságokat

Pop Valer erdélyi miniszter, mint már jeleztük, a közeli napokban Aradra látogat el, inspekción erdélyi körutja alkalmával. Az aradi prefekturára a minisztériumból ma érkezett meg az értesítés, hogy az erdélyi miniszter augusztus 29-én, szombaton reggel érkezik Aradra. *Pop Valer* dr. *Lázár Ágoston* alispán társaságában felülvizsgálja az aradmegyei főszoigabiróságokat, ahol az új közigazgatási törvény gyakorlati végrehajtását fogja tanulmányozni. A miniszter két napig fog tartózkodni Aradmegyében, innen Nagyváradra megy.

kérdésekre s teljes apáthiával türe, hogy az ápolók visszavezessék a többi betegek közé.

A vád tanács ezután alkalmazkodva a törvény rideg paragrafusaihoz, harminc nappal meghosszabbította *Kerekes István* vizsgálati fogságát.

Bodea János dr. kórházi főorvos nyilatkozata szerint a szerencsétlen legénynek öröklött vérbajból származó elmebaja van, amely gyógyíthatatlan s így tettért nem írdli bíróság előtt kell számot adnia.

Közel egymillió lejt kell kifizetnie

Az aradi törvényszék megítélte *Kohut Béla* az ACSEV-nak

elbocsájtott vasestergályos fizetési járandóságát tíz évre visszamenőlegesen — A félmilliót meghaladja a megítélt összeg: a kamat és perköltség 294 ezer lejt tesz ki — Az ítélet végrehajtható

A vasutársaság képviselője a Semmitőszékhez felebbezett az ítélet ellen

Kohut Béla vasestergályos az ACSEV aradi műhelyében volt alkalmazva. *Kohut* 1921-ben szabadságra ment, visszatérése alkalmával azonban nem várt kellemetlen meglepetésben volt része. A műhely főnöksége tudomására adta, hogy a vasutagazgatóság intézkedésére azonnali hatállyal felmondották szolgálatát, mivel ellene az aradi ügyészségnél bünvádi eljárás van folyamatban.

Kohut Béla keresetet adott be az ACSEV ellen s beadványában kérte a bíróságot, kötelezze a vasutársaságot, hogy elmaradt fizetését a felmondás napjától számítva, az elmaradt kamatokkal együtt fizesse meg. A keresetet ez év tavaszán az aradi járásbíróság tárgyalta, a mely helyt is adott *Kohut Béla* keresetének és elmarasztalta a vasutársaságot 576 ezer lejt tőke és 244 ezer lejt kamat és perköltség megfizetésében. Az ítélet ellen a vasutársaság ügyésze felebbezést jelentett be.

A felebbezés alapján az aradi törvényszék *Sanciu-Ionescu* tanácsa az elmúlt hét folyamán tárgyalta *Kohut Béla* ügyét. A tárgyaláson *Kohut Bélát Pop Sándor* dr. aradi ügyvéd, míg a vasutársaságot *Issekutz István* dr. aradi ügyvéd képviselte. A bíróság az ítélet kihirdetését augusztus 25-re halasztotta, tekintettel azonban, hogy *Ionescu* bíró időközben megkezdi szabadságát, a törvényszék ma délelőttre idézte be az érdekelt feleket.

A tárgyaláson *Kohut Bélát* hallgatta ki a bíróság, aki előadta, hogy évek óta feleségének vagyonából él, aki örökségéből szatóciszletet nyitott, amely megélhetésüket úgy-ahogy biztosítja. Állást elbocsájtása óta nem kapott, bár mindenütt megpróbálkozott, ahol munkaalalmat sejtett. A bíróság vallomására megeskette *Kohutot*, amely után kihirdette az ítéletet, a mely elmarasztalta az ACSEVET a járásbíróság által már megítélt elmaradt fizetés és ka-

mat, valamint perköltségek megfizetésében azzal, hogy a perköltségek a járásbíróság által megállapított összegnél már ötvenezer lejjel magasabbak.

Ilymódon az ACSEV által fizetendő összeg közel egy millió lejt tesz ki. Az ítélet ellen a legíőbb Semmitőszékhez felebbezhet az elmarasztalt vasutársaság, amelynek végrehajtás terhe mellett kell a tekintélyes összeget kifizetnie.

Az ítélet érdekességéhez tartozik különben, hogy az aradi törvényszék hasonló perben az imperium átvétele óta nem hozott ítéletet. Az indokolásnál a bíróság a háboru előtti és az ügyre vonatkozó magyar törvényeket, valamint az ACSEV, 1910. évből való szolgálat és illetmény szabályzatot vette alapul.

Az aradi mozik mai műsora

Negyed 8 és negyed 10 órakor:

CENTRAL MOZGÓ, A TÁBORNOK, Zilahy Lajosnak világszerte ismert darabja nyomán készült Paramount remekmű. A raffinált izlés, a nagyvonalúság és az alkotó művészet csúcspontja. Rendezte *Dimitri Buchowetzki*. A főszerepeket: *Conrad Veidt* és *Olga Csehova* játsszák brilliáns művészettel. Kivülük *Peter Voss* és *Trude Hesterberg* alakítását kell kiemelnünk. Kísérő műsorként *Wagner Richard Nürnbergi* mesterdalnokok című operájának nyitánya kerül bemutatásra a bécsi filharmonikusok előadásában.

ELITE MOZGÓ: A HOLD ASSZONYA. Repriz. A főszerepekben: *Gerda Maurus* és *Willy Fritsch*.

GRADISTE MOZGÓ: (7 és 9 órakor) ROSITA. Romantikus dráma. Főszereplők: *Jenny Jugo* és *Enrico Benfer*.

HIREK

Új állatfajokat készítenek mesterségesen

Berlinből jelentik: A berlini Vilmos Császár-intézet biológiai osztályának vezetője dr. Jollos Viktor egyetemi tanár hosszú esztendő-kön át végzett kísérletet olyan világgraszáló felfedezéssel lépett a nyilvánosság elé, amely nagyjelentőségű lesz a biológia terén. Jollos kísérletezésével során a biológia történetében első ízben történt meg, hogy a laboratóriumban, mesterséges fizikai eszközökkel, egy állatfaj lépésről-lépésre teljesen át lehetett változtatni. Ezzel az az elméleti tétele nyert teljes beigazolást, hogy a természetnek a különböző állatfajok létrehozásánál egyszerű fizikai eszközökkel nincs egyébre szüksége ahhoz, hogy az állatvilág kiszámíthatatlan sokszínűségét megteremtse.

Jollos egyetemi tanár a gyümölcsleggyel (*Drosophila*) végezte kísérleteit, mivel ez rendkívül könnyen tenyészthető és gyorsan szaporodik. A tudós husz pár legyet tett tenyésztő üvegekbe, hogy ott tojásaikat lerakhassák. A tojások lerakása után a legyeket eltávolította, azután az üvegek egy részét öt napra, egy másik részét két napra egy melegítő szekrénybe helyezte, amelyben 35 fok meleg volt, tehát 10 fokkal több a normális hőmérsékletnél. Amikor azután a tojásokból a legyek kikeltek, megállapították, hogy a légyutódoknál világosabb szemük, testszínük és szárnyaik sötétebb, valamint hasi részük formája is elváltozott, míg azok a legyek, amelyek az ugyanakkor lerakott petékből rendes körülmények között, tehát nem a melegített szekrényekben keltek ki, teljesen normális formákat mutattak.

Ez a kísérlet bebizonyította, hogy kizárólag a meleg hatása alatt, amely pete és lárvastádiumban érte az állatokat, azok eredeti formájukból teljesen kivették. Amikor azután ezeket a megváltozott gyümölcslegyeket normális körülmények mellett tovább tenyésztették, utódaik megtartották megváltozott, új formájukat. Ezek a változások a harmadik generációnál is megmaradtak, tehát Jollos professornak egy teljesen új, eddig még nem létező állatfaj sikerült kitenyésztenie.

A kísérletnek sikerével kapcsolatosan dr. Jollos most kijelentette, hogy felfedezése alapján további kísérleteket fog végezni más állatokkal is, belevonta megfigyelései körébe az emlősállatokat is, mert az a szándéka, hogy új állatfajokat kitenyésztesse pontosan megállapíthassa, hogy az egyes külső, fizikai körülmények milyen elváltozásokat idéznek elő, hogy aztán, a leszárt tapasztalatok alapján a gyakorlati, mindennapi életben is felhasználhassák majd a tudósok ezt a nagyjelentőségű felfedezést.

— **IDÓPROGNÓZIS.** Vártozókönyv. hűvös, jobbra szeles idő várható, esőkkel.

— **Hazaérkezett a párisi követ.** Bucarestből jelentik: Dinu Cesianu párisi római követ ma az Orient-expresszrel Sináiba érkezett, ahol kihallgatáson jelentkezett a királynál.

— **Újabb rendelkezések a gabona-prémiumról.** Bucarestből jelentik: A Gabonaexportszindikátus határozata alapján a földművelésügyi minisztérium ma elrendelte, hogy a gabonaexport-prémiumokat csak a Banca Nationala-esekre folyósítják. A Consiliul Agriculor elhatározta, hogy a jövőben csakis a tényleg exportált buza után folyósítják a kiviteli prémiumot.

— **Nagyváradon kerületi vámfelügyelőséget állítottak fel.** Nagyváradról jelentik: A nagyvárad-i vasuti vámfelügyelőséghez tegnap érkezett meg a pénzügyminisztérium kebelében működő legfelsőbb vámgazgatóság rendelete, amely szerint Nagyváradon kerületi vámfelügyelőséget állítanak fel és annak vezetésével Angel Istvánt, a kolozsvári kerületi főnökét bízták meg. A nagyvárad-i vámfelügyelőséghez a következő vámhivatalok tartoznak: Nagyvárad, Biharpuspöki, Szalonta; Kurtics, Arad, Körösszeg, továbbá az ebbe a rajonban levő határvám kirendeltségek.

— **A DO. X. Newyork felé repült.** Pórförköpökből jelentik: A DO. X. tegnap reggel hat órakor startolt San-Juanból. Végigrepülte az Antillák szigetcsoportjait, majd délután öt óra tájban Cuba felé repült. A DO. X. Newyorkba akar eljutni,

Nagyváradon marasztalta az adóhivatal a lefoglalt az Aradra készülő Ileneb-cirkuszt a menaszériáit is adótarozások fejében — Mit fog csinálni a nagyvárad adóhivatal a lefoglalt oroszánokkal és tigrisekkel?

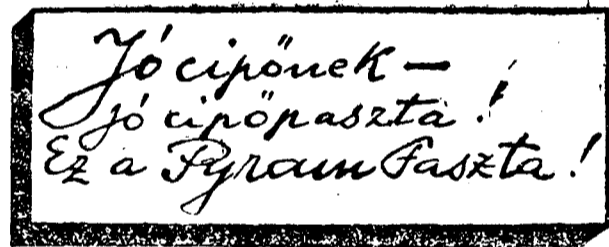
Aradváros hirdető-oszlopain már napok óta reklamiroznak egy német cirkuszt, melynek már meg kellett volna érkeznie Aradra, azonban ez mindezielig nem történt meg. Ma azután sikerült megtudnunk, hogy az *Ileneb*-cirkusz miért nem érkezhetett meg Aradra és ennek rendkívül érdekes előzményei vannak. A cirkusz ugyanis mintegy két hete hogy Nagyváradon felütötte sátorfáját, azonban alig tartott egy-két előadást, a cirkusz igazgatóságának be kellett látnia, hogy Nagyváradon nagyon megváltoztak a viszonyok. Napról-napra üresen tátongott a cirkusz nézőtere és a kongó kasszából az államnak járó összegeket sem lehetett kifizetni.

Mivel azonban a végrehajtó könyörtelen, így tehát megjelent a nagy dobbal a cirkusz-

ban és pénz hiányában lefoglalta az egész be- rendezést — az állatsereglettel együtt. Nem tudni ugyan, mi a célja a pénzügyigazgatóság- nak a pecsét alá helyezett vadállatokkal, de lehet, hogy a cirkusz jótorku oroszániait a do- bolástól se félt adóalany még nagyobb meg- rettentésre fogják használni. Egyelőre azon- ban tény, hogy a cirkusz igazgatójának még arra sincs pénze, hogy a vasuti költséget egé- szen Aradig megfizesse és ezért kénytelen na- pok óta Nagyváradon vesztegelni. Ennek a veszteglésnek pedig minden valószínűsége sze- rint az lesz a vége, hogy a cirkuszi menaszé- ria egy szép napon átsétál az adóhivatalhoz, ahonnan majd láncravert oroszánok és tigri- sek kíséretében küldik ki ezután behajtani az anélkül se nagy szimpátiának örvendő végre- hajtókat.

— **A MEDVÉK MEGSZÁLLVA TAR- TANAK EGY MÁRAMAROSMEGYEI FA- LUT.** Máramaroszigetről telefonálják: Ha- vasmező máramarosmegyei falu természet hetelek óta dézsmálják az erdőkben elszapo- rodott medvék. A falu lakossága kérvényt adott be, hogy hajtóvadászatot rendezhessen a medvék kipusztítására, de megtárgalták tő- lük az engedélyt. A medvék most már beme- részkednek a faluba is, ahonnan legutóbb a szerencsétlen és tehetetlen parasztok szemé- láttára tíz marhát ragadtak el. A lakosság kétségbeesve kéri, hogy valamilyen módon segítsék ki őket a tarthatatlan ostromállo- potból.

— **Elragadta a vihar az angol király yachtját.** Londonból jelentik: Londonban ma nagy vihar dühöngött. A király yachtját is elragadta a szélvész és kevés hűje volt, hogy a hajó nem szaladt zá- tonyra.

— **Kazinczy-ünnepségek Budapesten.** Budapest- ről jelentik: Augusztus 23-án százéves évfordulója lesz annak, hogy Kazinczy Ferenc, a magyar iro- dalmi ujtás apostola az 1831. év nyarán pusztító borzalmas kolerajárvány áldozatául esett. Irodal- mi és művészeti körök nagy ünnepségeket rendez- nek a centennárium alkalmából, mely ünnepségek vasárnap délelőtt veszik kezdetüket.

— **Gróf Károlyi Mihály — Szovjetországban.** Varsóból jelentik: A lengyel lapok jelen- tése szerint Károlyi Mihály gróf Szovjetországban tartózkodik. A lapok gunyosan emlékez- nek meg arról, hogy Károlyi Mihály elismerő sza- vakkal illette a szovjet gazdálkodást. A lengyel lapok azt írják, hogy Károlyi Mihály gróf Mosz- kvában találkozott Kun Bélával és bejelentette be- lépését a kommunista-pártba.

— **Galambojásnagyságu jég esett.** Kö- szegről jelentik: Ma délután három óra tájban olyan vihar, felhőszakadás és jégeső zúdult a városra, aminőre senki sem emlékszik vissza. Tíz percen át galambojásnagyságu jégdarabok zuhantak alá. Nem maradt épen egyetlen ház sem és az észak felé néző ablakokat kivétel nélkül betörte a jég. A betört ablakok száma meghaladja a több ezret. A vihar a gyümölcsöt és szőlőt teljesen elpusztította.

— **Újabb kommunista letartóztatások az ö-ki- rályságban.** Targu-Frumosról jelentik: Ma nagy kommunista letartóztatások történtek Targu-Fru- moson. Berkovitz volt primárt, Leibovitsot, a Eanca de Credit igazgatóját, egy Grünstein Ernő nevű diákot, ugyancsak a Tineretul sportklub, va- lamint a Lumina kulturegyesület helyiségében ház- kutatást tartottak és könyveket, szerszámokat foglaltak le. A helyiségeket államellenes mozgalom szervezése címén bezárták.

Nagy tűz Borosjenőn

Porig égett a gazdák cséplőgépe

Borosjenőről jelentik: Ma délelőtt nagy tűz pusztított Borosjenő határában. Eddig még ismeretlen okból kifolyólag kigyulladt a boros- jenői gazdák tulajdonát képező cséplőgép, mely porig égett. A tűzhöz a borosjenői tűzoltóság ki- vonult, de a nagy szélvihar miatt szó sem lehetett az oltásról. A tűz csakhamar áterjedt a cséplőgép mellett lévő szalmakazlakra is és mintegy 25—30 kazal szalma leégett. A kár meghaladja a 100.000 lejt. A borosjenői csend- őrség megindította a nyomozást, hogy a tűz ke- letkezésének okát megállapítsák.

— **Halálozás. Székely Viktor, a Bisztra Erdőkihasználási R.-t. egykori erdőgondnoka,** tegnap váratlanul elhunyt Aradon. Pénteken délután vérmérgezéssel vették orvosi kezelés alá, de a tudomány minden erőfeszítése hiába- valónak bizonyult a súlyos fertőzéssel szem- ben. Az elhunyt erdőgondnok 14 éven át állott a Bisztra előkelő pozícióján, majd annak likvi- dálása után Aradon önállósította magát. Teme- tése vasárnap délelőtt fél 11 órakor fog végbe- menni az izraelita halottasházból. Elhunytát neje és négy gyermeke gyászolja, kiterjedt ro- konságán kívül.

— **Nincs hír az Angliába indult román pilóták- ról.** Londonból jelentik: J. Ghica és társa román pilóták, akik Bucarestből leszállás nélkül légi ut- ra indultak Angliába, nem érkeztek meg a croy- doni repülőtérré. A londoni román követség sem tud semmit a pilóták sorsáról.

— **Az aradi rendőrség új botanikai megbiza- tása.** Az aradi rendőrségre ma szokatlan miniszteri rendelet érkezett, amelynek értelmében a rendő- ség közegeinek ezentúl felügyelniük kell arra is, hogy olyan növényeket, amelyek tudományos szempontból értékkel bírnak, ne pusztítsanak el. A rendőrségnek így felügyelniük kell arra, hogy ya lótosz-virágokban senki ne tegyen kárt és hogy azokat ne hozza forgalomba. Aki a fenti rendelke- zések ellen vét, azt pénzbírsággal sújtják.

— **Ivonne Morgan elvesztette egymillió értékű ékszereit.** Párisból jelentik: Ma délután egy ele- gáns párisi grande-dame, névszerint Ivonne Mor- gan bejelentette a rendőrségen, hogy egy taxiautó- ban felejtette aranyzárral ellátott bőröndjét, amely- ben egymillió értékű ékszer volt. A párisi rendő- ség megindította a nyomozást az eltűnt taxiautó és az egymillió frank értékű bőrönd után.

— **Tűz Magyarpécskán.** Magyarpécskáról je- lentik: Magyarpécskán ma hajnali két órakor tűz pusztított. A tűz Vig György gazdálkodóak a battonyai-uton levő házában ütött ki. A rovinei tűzoltóság hamarosan kivonult és a tűzet rövid idő alatt sikerült eloltania. A csendőrség bevezette a nyomozást a tűz okának kiderítésére és ennek so- rán az a gyanu merült fel, hogy gyújtogatás tör- tént. A gyanu Vig György sógorára, Nagy István- ra terelődött, mert közöttük már évek óta haragos viszony áll fenn. A csendőrségnek az a feltevése, hogy Nagy István bosszúból gyújtotta fel sógora házáat és ezért őrizetbe vették.

Felrobbant egy benzines hajó

A szórakozott tisztviselő égő gyertyát felejtett a benzines üveg mellett.

Constantináből jelentik: Nagy tűzvész pusztított ma délelőtt a constantai kikötőben. Körülbelül délelőtt 10 óra tájban az „Olimpiwer“ angol hajó fedélzetén, melyen egyébként a Steaua Romana román petróleumtársaságnak 9500 tonna benzint szállítottak, tűz támadt, amely pillanatok alatt annyira elharapódzott, hogy a hajó egy része már valóságos lángtengerben állott. A kikötőben tartózkodó többi hajók szirénáikkal azonnal jelezték a parti hatóságoknak, ahonnan csakhamar egy tűzoltó-különművelés érkezett, amely erőteljesen fogott a tűz lokalizálásához.

A tüzet a Steaua Romana egyik tisztviselője keltte elő, aki ma délelőtt a hajó egyik fülkéjében kis mintáitvegeket pecsételt le és munkája befejezése után az égő gyertyát, mellyel dolgozott, egy nyitott benzines üveg mellett felejtette, amely felrobbant és az egész kabin lángba borította. A tűzoltóknak mintegy két órai megfeszített munka után sikerült a tüzet eloltani.

— Aradmegyi fiu halálos balesete a katonaságnál. Tragikus véletlennek lett az áldozata egy aradmegyei gazdálkodó fia, aki a nagyszabedényi 43-ik gyalogezredben, mint őrmester teljesített szolgálatot. Debeleac Traian, Debeleac Ioan világosi gazdálkodó fiát, ugyanis a nagyszabedényi löportorony közelében egy ór tévedésből rálőtt a sötétben az ellenőrző utját végző őrmesterre. A mélyen süjtött szülőök ma elutaztak Nagyszabedénybe, hogy részt vegyenek fiuk temetésén.

— Maximálták a német sztár-gázsikát. Berlinből jelentik: A színházigazgatók és színháztulajdonosok mai értekezletükön megállapították a sztár-gázsik nagyságát. Eszerint ötven prominens színész kaphat száz márkás fizetést. A többletet csak a százalékos részesedéssel állapíthatnak meg a színházigazgatók. Legfeljebb havi 3000 márkára rughat azonban így is egy sztár-gázsik.

— A szovjet kiiltotta Oroszországból Remarque könyvét. Berlinből jelentik: A szovjet békevágyára és békeszeretetére jellemző, hogy az utóbbi időben valóságos hajszát indít Remarque-nak „Nyugaton a helyzet változatlan“ című könyve ellen és üldözi és bebörtönözi azokat, akiknél a könyvet megtalálják. Hivatalosan azzal indokolják a Remarque-könyv elleni hajszát, hogy a könyv szelleme megrontja a szovjethadisereg harci szellemét és aláássa az ifjuság „erkölcsei“ érzékét. A Remarque-könyv ellen úgy az orosz lapokban, mint az orosz rádióban heves kirohanások történnek. Egyik rádióelőadásban a Remarque-méreg ellen a következőkben agitáltak: Az ilyen könyvek elnémitják a politikai öntudatot és harcukészséget. Egy gondolkodót, aki ennyire irtózik a háborútól, a történelem ítélőszéke mint a dolgozó emberek árulóját fogja megbélyegezni. Ebben a tekintetben is teljesen megegyezik a szovjet frazeológia a legszélsőbb nacionalista állásfoglalással. Egy másik jellemző tünet, hogy az orosz írók a szellemi termékek népbiztosságától utasítást kaptak, hogy olyan könyveket irjanak, amelyek a katonai szellemet erősítik és a harcukészséget szolgálják.

— Elfogtak egy aradi betörőt. Az aradi rendőrségre ma előállították Ujvári János 28 éves ismert betörőt, aki a Str. Cercetasilor 4. szám alatt lakik és aki az elmúlt napokban Färber Lajos volt Boros Béni-téri házána udvaráról különböző löszerszámokat vitt el. Átkisérték az ügyészségre.

— Templomi ülések bérbeadása. Az aradi teológiai hitközség előjárósága közli, hogy a nagytemplomi ülések bérbeadása folyó hó 23-án, a pótimaházi ülések bérbeadása folyó hó 30-án kezdődik. A jelenlegi bérlők bérleti előjogát a nagytemplomi ülésekre szeptember hó 1-ig, a pótimaházban szeptember 3-ig tartjuk fenn. A tulajdonosok diplomuléseik jegyvel folyó hó 23-tól kezdve vehetik át a karbantartási díj lefizetése ellenében. Figyelmeztetjük a közönséget, hogy a diplomulás-jegy felmutatása nélkül, a templomba senki sem bocsáthat be. A pótimaházban diákok és szegények ingyen kapnak ülőhelyet, e jegyek irókban vehetők át. A templomi előjáróság.

A magyar diplomák nosztrifikálása: illuzió maradt továbbra is

Vakláрма volt a nagy bucuresti-i sajtó-harc — Csak azoknak a diplomáját érvényesítik, akik a román érettségit megszerzik

Bucurestiből jelentik: Ismeretes, hogy az egész ellenzéki sajtó, milyen heves harcot folytat lorgának az ellen a rendelet ellen, amely az 1926. előtti Magyarországon szerzett diplomákat Romániában érvényesíti. A lapok most leközlük a rendelet szövegét s ezzel bizonyítják, hogy ez nem is jelent olyan nagy kedvezményt, mint amilyennek a szembenálló sajtó feltünteti és hogy a rendelet kelően megvédi a „nemzeti“ érdekeket. A szöveg a következő:

A magyar egyetemek részéről román állampolgároknak kiállított egyetemi diplomák Romániában nem érvényesek. Kivételt jelen-

benek azoknak a román állampolgároknak diplomái, akik egyetemi tanulmányaikat legkésőbb az 1919—1920. iskolai évben kezdték és oklevelüket legkésőbb 1925—26-ban, vagy pedig doktori diplomájukat legkésőbb 1926—27-ben szerezték. A fenti kategóriába tartozó magyar diplomák tulajdonosainak előbb érettségi bizonyítványukat kell egyenjogusíttatniok a közoktatásügyi minisztériumban a nemzeti tárgyakból letett különbözőzeti vizsga után. A román bakkalaureátussal való ezen egyenjogusítás elnyerése után kérhetik az egyetemektől egyetemi, vagy doktori diplomájuk érvényesítését.

Szakítani készül a Vatikánnal

A papság ellenforradalmi akcióját kívánják ellensúlyozni a diplomáciai fenyegetéssel. Zuhana pezeta árfolyama Vád alá helyezi a spanyol kormány Alfonz exkirályt

Madridból jelentik: A kamara legutóbbi ülésén Zamorra miniszterelnök kijelentette, hogy van egy bűnös, aki felett éppen úgy kell itélkezni, mint más király felett, aki szintén a törvények fölé helyezte magát és törvényen kívüli állapotba került. Ez azt jelenti, hogy a spanyol kormány Alfonzot vád alá kívánja helyezni. Annál is inkább, mert Zamorra kijelentéséhez a kormány minden tagja csatlakozik. Érdekes egyébként, hogy Zamorra mégis kényes a helyzetére, mert a többséggel legutóbb éles ellentétbe került.

Londonból jelentik: Madridból érkezett hírek szerint a kormány bizottságot alakított, amelynek az a feladata, hogy megfékezze a papság agitációját.

A bizottság tagjai Alcalá Zamorra miniszterelnök, Lerroux külügyminiszter és De Los Rios igazságügyminiszter. Ma összeültek értekezletre s dönteni fognak afelől, hogy mi a helyesebb: egyszerű tiltakozás a Vatikánnal a

papai nuncius ellen, vagy a diplomáciai viszony megszakítása védekezésül az egyre jobban elhatalmasodó agitációval szemben. Egyidejűleg a madridi kormány nyugtalanítja a pezeta újabb erős érték hanyatlása. A tőkeemlést a szigorú rendszabályok ellenére sem sikerült megállapítani. A pezeta a nemzetközi pénzpiacokon napok óta állandóan újabb mélypontokat ér el.

— Sáska olajban, kenguru-szelettel. Párisból jelentik: A gyarmati kiállítás kapcsolatban, nemrégiben a kiállítás területén bankettet rendeztek, amelynek menükártyáin a különböző gyarmatok speciális ételei szerepeltek. A sarkvidék bálna-pástétomot szállított, Ausztrália kenguru-szeletekkel kedveskedett, Afrika inyenc ételeit olajban sült sáskak képviselik. Az egyszerű menüt méltóan egészítették ki a különböző gykok, és tintahalak.

— Visszajött Magyarországból egy román tengerész szökevény. Ma délelőtt jelentkezett az aradi térparancsnokságon Kovács Pál 27 éves tengerészkatona, aki elmondotta, hogy három év előtt megszökött a haditengerésztől és utlevél nélkül átlépte a magyar határt. Miután már régebben munkanélküli volt, elhatározta, hogy visszajön és most szintén utlevél nélkül jött át Romániába. Kovács Pált azonnal őrizetbe vették.

— Az erdélyiek új kellemes otthona Budapesten. A Cigale, Lucin Picoloból előnyösen ismert Seres Pensió tulajdonosának leánya, aki maga is erdélyi, Budapesten, a Belváros szivében, Váci-uca 56. szám alatt, Salon Pensió néven megnyitotta pensióját. Lucin Picoloban a magyarok különös előszeretettel keresték fel a Seres Pensiót és a budapesti Salon Pensió is kedvelt találkozó helye lesz az Erdélyből Budapestre ránduló közönségnek. Különösen felhívjuk olvasóink figyelmét a pensió olcsó árára, mert már napi 6 pengőért elsőrangú ellátás kapható.

— Kloroformos bandita kirabolt egy angol színésznőt. Párisból jelentik: Willette Kershaw ismert angol színésznő, aki most Párisban vendégszerepel, veszedelmes kalandot élt át. Hoteljének negyedik emeleti szobájába az ablakon keresztül betörő hatolt be és az alvó színésznőt kloroformmal elkábította. Öt találták ágyában fekvé, szájába még erősen be volt gyömösözölve a kloroformos vatta. Mikor magához térítették, megtudta, hogy mi történt vele, idegrohamot kapott. A betörő elvitte a színésznő minden ékszert és pénzét.

Kirabolták miközben aludt a saját lakásában

Egy aradi soffőr érdekes kalandja — Huszonegyezer lejt felejtettek a hátsó nadrágzsebében a peches aradi betörők

Vizsnyai Sándor Török Ignác-uca 4. szám alatt lakó soffőr lakásába ma éjjel ismeretlen tettesek hatoltak be és onnan különböző értékeket vittek el. A soffőr, aki uccai lakásban lakik, éjjel körül tért haza és lefekvés után, mielőtt elaludt volna, olvasni kezdett. Olvasás közben elaludt és a betörők ekkor hatoltak be a lakásba a nyitva lévő ablakon át. Az ismeretlen tettesek elvitték Vizsnyai Sándor kabátját, mellényét, kalapját, óráját, egy aranylánccal együtt. Érdekes megemlíteni, hogy a soffőr nadrágját, amelynek hátsó zsebében pedig huszonegyezer lejt készpénz volt, a betörők csodálatosképpen nem is érintették és nem vittek magukkal.

Vizsnyai Sándor az esetről természetesen azonnal jelentést tett az aradi rendőrségnek, amely az ügyben bevezette a nyomozást. A soffőr egyébként elmondotta, hogy két cigányra gyanakszik, akik hazajövelekor a háza előtt ólálkodtak.

— Hurokra került aradi betörő. Az aradi rendőrségre ma előállították Hegyesi Pétert, aki az elmúlt napokban behatolt Heckska René volt Andrassy-uti lakására és onnan 1800 lej értékben különböző ruhanecüeket, valamint háztartásbeli tárgyakat vitt el. Hegyesi Péter egyébként ismert betörő és már többször volt különböző bűncselekményekért elítélve. A rendőrség Hegyessel együtt előállított egy K. I. nevű kiskorú leányt, aki a lopásokban bűntársa volt.

— Áramszünetelés. A Villanytelep igazgatósága értesíti a nb. fogyasztó közönséget, hogy nagyobb mérvű javítások miatt, folyó hó 23-án, vasárnap, az áramszolgáltatás szünetelni fog. Reggel 5 órától délelőtt 10 óráig a Mossóczy-telepen.

SPORT KÖZLÖNY

A Nemzeti Bajnokságon résztvevő egyesületek 100.000 lejes szubvenciót kérnek az államtól

A látványossági és egyéb sportot sújtó adók eltörlését kéri a Ripensia is részt vesz a Nemzeti Bajnokságért folyó küzdelmekben — Aradon ülészték a résztvevő klubok megbizottai —

A Nemzeti bajnokság, amelytől sportunk fellendülését várják, az érdeklődés homlokerében áll, hisz ez az érdeklődés érthető is, mert az eddig megszokott és unalmas vált bajnoki mérkőzések helyett érdekesebb küzdelmeknek leszünk szemtanúi. Bizonytal mindenkit érdekelni fog egy AAC—Juventus vagy egy Gloria—Ripensia mérkőzés.

A Nemzeti bajnokságra — igen helyesen — az érdekelt klubok teljes felkészültséggel indulnak és egymást érik a megbeszélések és tervezések. Most Aradon, a Fehér Kereszt-szálló egyik szobájában tartották meg ülésüket a résztvevő egyesületek delegátusai. Ezen a fontos összejövetelen nagyon sok pontot vitattak meg, új tervekkel beszéltek meg és az eddigi racionális tervezeteket magukévá tették. Ezen a fontos ülésen az Aradi Közlöny munkatársa is résztvett és így módunkban van a Nemzeti bajnokság sorsára döntő kihatással lévő üléstől a lehető legrészletesebben beszámolni.

Az értekezleten a helybeli két klubban, a Glorián és az AAC-on kívül résztvettek a temesvári Ripensia és TAC, a resicai UDR, a váradai NAC és Törekvés, a kolozsvári Universitatea és Romania, a brassói Brasovia és a szbeni HTV megbizottai. A megbeszélés konkluzióját a résztvevő megbizottak memorandumba foglalták és felterjesztették a bucaresti-i labdarugó központba. A memorandum kérései között érdekességénél fogva legelső helyen foglalt helyet az a kérés, hogy a FRFA közbenjárásával a Nemzeti bajnokságban résztvevő egyesületek külön-külön 100 ezer lej szubvenciót kérnek. De lépéseket tettek a sportot nyomorító adók eltörlése érdekében is. A memorandum több pontból áll, amelyek közül a legérdekesebbeket itt közöljük:

1. Kérjük azon játékosokat, akik az új igazolási szabályzat szerint oly klubba léptek át, amely klub csapata részt vesz a Nemzeti bajnokságért folyó küzdelemben, azonnali hatállyal leigazolni, mert ezzel szeretnők érdekesebbé tenni a küzdelmet.

2. A mérkőzések bevételének hasznát az aradi, kolozsvári, temesvári és nagyváradi egyesületek 50—50 százalékos arányban osztják fel.

3. A Ripensia egyenlő kötelezettségekkel és egyenlő jogokkal vesz részt a Nemzeti bajnokságban.

4. Felkérjük az FRFA elnökségét, hogy a leghatásosabban igyekezzen meggyőzni a kormányt a sportot sújtó adók benntő hatásáról és kéri az ötszázalékos látványossági adó, valamint a jegyenkénti két lejes repülőbélyeg eltörlését.

5. Kérje az FRFA a rendőri díjak eltörlését, amely egy-egy nagyobb mérkőzésnél közel 1000 lej külön kiutalással sújtja az egyesülereket.

Szép sportot hozott az Aradi Hajós Egylet házi asztali teniszversenye

A már hosszabb idő óta tartó házi ping-pong verseny ma véget ért. Minden egyes versenyszám nivós küzdelmet hozott, a versenyzők igaz felkészültségéről tettek tanubizonyosságot. Különösen a fiatal játékosok, Bársony és Szerényi vannak formában. Részletes eredmények:

Férfi egyes: 1. Szerényi, 2. Bársony, 3. Stern Pál és Fejér István. (22 induló.)

Férfi páros: 1. Bársony—Szerényi, 2. Stern Péter és Pál, 3. Zádor M.—Fejér G., és Weisz—Fejér I. (12 induló.)

Női egyes: 1. Aczelné, 2. Falusné, 3. Meerné és Keppichné. (16 induló.)

Vegyes páros: 1. Aczelné—Stern Pál, 2. Meerné—Bársony, 3. Horovitz Éva—Vajda és Keppichné—Szerényi. (14 induló.)

6. Kérjük a Biroul Federal közbelépését, hogy a resicai meccseknél megfelelő számú karhatalom legyen jelen, mert az ottani közönség fejelemzetlen.

7. Elismerjük a selejtező mérkőzésekre vonatkozó Brassóban hozott határozatot.

8. Kérjük a bíróják megállapítását és a delegálás módjainak elintézését.

9. Kérjük egyes városokba a központi megbizottat kinevezni.

10. Kérjük a Biroul Federalt, sürgősen hasson oda, hogy a bennünket környező államok mintájára a kormány a Nemzeti bajnokságban résztvevő egyesületeket egyenként évi 100 lej szubvencióval támogassa, hogy ezen összegből egyesületeinket adminisztrálhassuk. Az elmúlt évben Magyarország 2 millió pengőt, Németország 12 millió márkát, Olaszország 8 millió lírát, Görögország 22 millió drachmát áldozott a sport naggyátételéért.

Az egyesületek pecsétel és aláírásai. Ez a memorandum és hisszük, hogy az egyesületek ezzel a legteljesebb sikert fogják elérni és akkor megindulhat az építő munka.

Megérkezett a spanyol válogatott Budapestre

Zamora szerint biztos a győzelmük — A magyar válogatottat Máriássy Lajos dr. szövetségi kapitány állította össze

Budapestről jelentik: Ma délután háromnapos utazás után megérkezett a világhírű spanyol válogatott csapat Budapestre. A spanyolokat a bécsi állomáson Meisl Hugó, a bécsi szövetség főtitkára fogadta, aki megvendégelte a tura-expedíció tagjait. Budapesten az MLSZ népes küldöttsége fogadta a 18 tagot számláló spanyol válogatott keretet és kísérőiket, akiket a 18 nyelven beszélő Fischer Mór főmérnök, kormányfőtanácsos, a FIFA elnöke üdvözölt spanyolul.

A játékosok közül a hírlapírók Zamorát szólaltatták meg, aki — úgy, mint a csapat többi tagjai — föltétlen győzelmet vár.

A magyar válogatottat különben Máriássy Lajos dr. szövetségi kapitány összeállította. A csapat nem elégti ki a közvéleményt, mert sem Angyal, sem Tancos és Szedlacek nem mutatnak meggyőző formát. Kockázatos az egyébként klasszikus tudású Auert beállítani, hiszen tragikus lábtörése óta komoly mérkőzést nem játszott. Az összeállítás különben a következő:

A vasuti kocsi tengelyén elrejtőzve végigutazta fél Európát egy fiatalember

Lipótváron ülelték le a nemzetközi potyautast, kit Németországba toloncolnak

Lipótvárról jelentik: A lipótvári állomáson a budapesti gyors néhány kocsijának átkapcsolása során érdekes eset történt: az egyik vasuti kocsi aljáról egy kissé lerongyolódott, piszkosképű fiatalember ugrott ki s elakart menekülni a pályaudvaron veszteglő vonatok között. A szokatlan helyről kiugró fiatalember megjelenése érthető megrökönyödést váltott ki az ott dolgozó vasutasok körében s mivel a gyanús külsejű fiatalember viselkedését menekülő futása még gyanúsabbá tette, többen utánaeredtek, hogy ártalmatlanná tegyék.

Mindenki számára a fogásra gondolt, de

A lugosi Vulturii legyőzte a pom-pásan játszó Előre

Szent István-napi eredmények Magyarországon.

Magyarországon a Szent István-napon nagyon sok mérkőzést játszottak le, amely közül kétségen kívül a legnagyobb jelentőséggel a lugosi Vulturii csabai vendégjátéka áll. A kitűnő lugosi együttes ellenfele a nagyképeségű helyi csapat, az Előre volt. Ez az egyesület a Bohn SC-vel folytat évek óta rivalizálást. A csapat tagjai mind egytől-egyig kiváló játékerőt képviselnek, de ezek között is a legjobb a kapusuk, akire már több budapesti nagy egyesület rávetette a szemét. Érthető, hogy a lugosi csapat ettől a nagytudású együttestől súlyos vereséget szenvedett. Az eredmény 6:2 volt. — A többi eredmények:

Szombathely: Sabaria—Szombathelyi MAV. 6:0. Pécs: Pécsbaranya—DVAC 2:0. Tokod: Ftc. FC—Tokodi ÚSC 2:2. Debrecen: Bocskai—Bohn SC 5:3. Budapest: Újpest—BAK TK 5:1. Vasas—Soroksár 2:2, Etc. FC—Pesterzsébeti MILL 7:0.

O Vasárnap már bemutatkozik Szeged új profi csapata, Szegedről jelentik: A feloszlott Bástya utóda, a Szegedi FC vasárnap már bemutató mérkőzést tart, ellenfele a SzAK lesz.

O A III. Kerületi FC Kolozsvárról jelentik: Az ujlaki III. Ker. FC, amely Aradon góllövéssel győzött, szombaton és vasárnap Kolozsváron játszik. Első nap a városi kombinált, másnap az Universitatea lesz az ellenfele. Itt jegyezzük meg, hogy a Pécsbaranya Birije a III. Kerülethez szerződött.

'Angyal—Dudás, 'Mandl—Borsányi, 'Sárosi, 'Lázár—Tancos, 'Auer, Turay, Szedlacek, Hires.

A késő éjje érkezett jelentések szerint Angyal a lábát fájlatja, így kétséges a szereplése. Ujvári vagy Huba foglalná el a helyét. Dr. Máriássy kapitány sürgőnyt kapott a Temesváron tartózkodó Tancostól, hogy vízumnehézségek miatt csak szombaton érkezik, de szereplésére biztosan számíthatnak.

O Uj uszórekord. Newyorkból jelentik: A Long Islandon lévő uszodában Scent Welter új amerikai rekordot állított fel 100 méteres melluszásban. Ideje 1:06. 2 mp.

O Győzött a magyar vízpoló válogatott. Spalatoból jelentik: A magyar B. válogatott 4:2-re verte a jugoszláv bajnok Jadran csapatát.

O Románia atlétikai bajnoksága Temesváron. Temesvárról jelentik: Vasárnap itt rendezik meg Románia 1931. évi ifjúsági atlétikai bajnokságát. A küzdelmek a Banatul-pályán fognak lezajlani.

csakhamar kiderült, hogy a fiatalember nem más, mint egy vakmerő nemzetközi potyautas, aki éveken keresztül a potyautazásnak ezt a vakmerő módját választotta. Scheiner Frigyes a 22 éves potyautas, a lipótvári állomásfőnökségen részletesen előadta élettörténetét, elmondta, hogy Németországból származik s a vonatkocsik tengelyén eddig már fél Európát bejárta. Legutóbb Jugoszláviában és Görögországban járt, ahol utlevélével gyűlt meg a baja, Csehszlovákiába Magyarországon keresztül minden nehézség nélkül érkezett.

Scheiner Frigyes, a vasuti hivatal a csendőrségnek adta át, amely gondoskodni fog majd, hogy Scheiner eljusson hazájába.

TARKA ESEMENYEK

A bátor saxofon- király

Dajos Béla, a Berlinben szereplő magyar hegedű- és szaxofonművész izgalmas kalandon ment át. Dajosnál vendégek voltak, akik autón érkeztek és az autót a ház előtt őrizet nélkül hagyták.

Éjjel két órakor a vendégsereg gyorsan távozó autó zugására lett figyelmes. Mikor az ablakon kinéztek, látták, hogy két ismeretlen ember készül tovább állni a vendégek autójával. Dajos nyomban egy másik autóra vetette magát és üldözőbe vette az autórablókat, akiket revolverlövészekkel megállásra kényszerített. A tolvajok leugrottak a lopott autóról, amelyet Dajos sértetlenül visszaadott a tulajdonosának.

REPULÓGÉPEL AZ ALPOKON ÁT. A „Do 2” német óriásrepülőgép át akar repülni az Alpokon, hogy ezen a még repülőgép által meg nem tett útvonalon Génába szálljon. A próbarepülés alkalmával a repülőgép 3200 méter magasságban manővrozott.

Véres női holttest a fán. Tíz nappal ezelőtt az Amerikai Virginia államban egy kerékpáros az országúton két fa között fennakadva egy léggömbre bukkant, amelyben egy véres női holttest volt. Több mint egyheti nyomozás után megállapították, hogy Ratoliff amerikai pilótakapitány egy autóránál két revolverlövésessel megölte barátját, egy Elfriede Wheeler nevű fiatal özvegyet, majd a halottat garázsába vitte és ott sportcélokra szolgáló léggömbjének kosarába tette, aztán a léghajót utjára bocsátotta.

A NŐGYILKOS FRANCIA ORVOS VÉGRENDÉLT. A két nő megmérgezéseért halálra ítélt dr. Leger francia orvos végrendeletet készített, amelyben a montpellier-i egyetem orvosi fakultására hagyta holttestét tudományos kutatás céljára. Végrendeletében csak azt köti ki, hogy azok az orvosok, akik bűnnerében ellene vallottak, nem lehetnek jelen felboncolásánál.

A gazdag koldus nagylelkűsége. A csehszlovákiai Reichenbergben meghalt egy Winter Vencel nevű koldus, aki régebben órásmester volt. A koldus lakásában husz takarékkönyvet találtak több mint negyedmillió csehszlovák korbáccsal, ezenkívül több ezer korona készpénzt. Érdekes, hogy a koldus végrendeletében ezt a nagy összeget egy dúsgazdag gablonzi építész családjára hagyta.

Kifolyt az agyveleje s — életben van. Csehszlovákiai orvoskörökben egyedülálló eset kelt mostanában nagy feltűnést. A magyar-hraditsh-i kórházba szállították egy Spevat nevű ötvenötéves vasutast, akit egy korcsmai verekedésnél baltával úgy febeütöttek, hogy feji tizenkét centiméter mély seb támadt és azon keresztül agyvelejenek egyrésze kifolyt. A sebesült ennek ellenére életben maradt, sőt fel is gyógyult. Azt még nem lehetett megállapítani, hogy az agyvelő hiánya mennyire korlátozza szellemi képességét.

ROSSZUL MEGY A LORDOKNAK IS... Lord Lonsdale, Anglia egyik legnépszerűbb főura, aki versenystábillójával évtizedek óta sorozatos győzelmeket ért el, a súlyos gazdasági válság következtében arra kényszerült, hogy versenystábillóját feloszlassa és lovaát eladja. Az arisztokrata cimberlandi birtokainak jövedelme évi százhuszezer fontról kétezer fontra esett vissza és kénytelen volt erdelt és vadászterületét is bérbeadni.

A FRANCIA LŐRINCZY-ÜGY. Egy párisi bankház igazgatósága feljelentést tett a rendőrségen, hogy Albert Róbert nevű harminc éves hivatalnok 1,200,000 frank elsikkasztása után megszökött. A hivatalnok eddig szerény életmódot folytatott, nagyon szorgalmas volt és főnökeinek állandó bizalmát élvezte.

A kellemetlen névrokonság. Különös kalandban volt része egy Délafrikából most Londonba hazatért mérnöknek, akit pechjére Jack Diamondnak hívnak. Már a hajón, amelyen Angliába utazott, állandó felügyelet alatt tartották és több nő, amikor megtudta a gyanús utas nevét, elájult ijedében. Amikor a mérnök Londonban az egyik előkelő szállóban szobát vett, a portás értesítette a rendőrséget, majd percek múlva újságírók hada rohanta meg a fiatal embert, akinek csak hosszas eljárás után látták el, hogy nem azonos a bűntudóval.

A KOLOZSVÁRI MENTŐSORSJÁTEK

legközelebbi huzása

SZEPTEMBER 6-án

Sorsjegyek mindenütt

kaphatók. Egész 100, fél 50 Lej. Vidéki rendeléseknél 19 Lej portótöbblet küldendő: ECKSTEIN T. ARAD, STRADA VIDRA No. 1.

Hoover feladta álláspontját

és Amerikában is bevezeti a munkanélküliek rendszeres segélyezését — Hatóság munkanapot követelnek az amerikai ipartestületek — Hat újabb bank-inzolvencia Amerikában

New Yorkból jelentik: A lapok szerint Hoover a kényszerítő körülmények hatása alatt fel fogja adni álláspontját s beleegyezik a munkanélküliek segély bevezetésébe.

Az amerikai kereskedelmi kamarák és ipartestületek sürgetik az ötnapos munkahét érvénybe lépését. Az ipartestületek a hat órás munkanapot követelik.

Valószínű, hogy a kormány, amely foglalkozik a kérdéssel, kénytelen lesz keresztülvitelüket

javasolni. Egyidejű washingtoni jelentés szerint Hoover elnök kijelentette, hogy nem lát semmi különös okot fennőrogni a kongresszusnak rendkívüli ülészsakra történő összehívására, mert meggyőződése szerint a munkanélküliek a közeli hetekben ényegesen enyhülni fog.

A nebrascái Lincolnban különben hat kisebb bank beszüntette kifizetéseit. A bankbukások az Omahai States Bank bukásával vannak összefüggésben.

A Graf Zeppelin visszatért Angliából

Öszinte sikere volt az angliai körrepülésnek — Végeláthatatlan tömegek üdvözlésében közben hagyta el a Graf Zeppelin az angol fővárost

Londonból jelentik: A Graf Zeppelin befejezte angliai körrepülését. Az időjárás igen kedvezett a léghajó utjának s ezért a Graf Zeppelin az összes nagy városok felett alacsonyan szállhatott át. A 22 óras uton a léghajó Anglia, Skócia és Írország csaknem összes városait meglátogatta. Mindenütt nagy tömegek voltak az uccákon, tereken, házak ablakaiban és háztetőkön s az emberek kendőlobogtatással és integetéssel üdvözölték az alacsonyan szálló óriásléghajót. A körrepülő uton angol utasok is részt vettek. Délután hat órakor a Graf Zeppelin ismét London felett jelent meg s a legbonyolultabb légi mutatványokkal manővrozott s irt le köröket az angol főváros felett. Az uccákon hemzsegett a nép.

Amikor a léghajó a Themse felett átrepült, az

összes hajók szírénabugással üdvözölték. A Graf Zeppelin ezután tiszteletköröket irt lefelé buktagott hajórral a Buckingham-palota és a parlament felett, majd északnyugatra fordult Middlesex körület irányába s este hét után simán leszállt a horthi repülőtérre. Utascseré után a Graf Zeppelin fél nyolckor a légi kikötőben összesereglett óriási néptömeg éljenzése közepette a levegőbe emelkedett s visszaindult Friedrichshafenbe. A londoni estilapok a legmelegebben írják a légi óriás angliai körrepüléséről s párhuzamot vonnak a Zeppelinnek háborús szereplésével és a mostani látogatás között. Akkor pusztulást és félelmet jelentettek Angliának a léghajók, míg ma békét és barátságot s ezért mindenki csak örül az idők változása felett.

Fiaskót vallott az aradi munkásbujtatók aknamunkája

Küldöttség Radu dr. interimár bizottsági elnök előtt — A város által megszabott munkadíjért zavartalanul dolgoznak tovább a közmunkáknál foglalkozást nyert munkanélküliek

Az aradi munkanélkülieket — mint már az Aradi Közlöny megírta — az interimár-bizottság a városi munkáknál, utépítésnél alkalmazta. A munkások három napi munka után fizetésemelést kértek. Minthogy a város ezen kérésüket nem teljesítette, mintegy hatvanan abbahagyták a munkát.

Mára azonban váratlan fordulat állott be a sztrájkoló munkanélküliek ügyében. Ma reggel néhány munkás megjelent az interimár-bizottság elnöke előtt és kijelentették, hogy a munkát tovább akarják folytatni azért a napszámért, amit annakidején az interimár-bizottság megállapított. A küldöttség vezetője elmondta dr. Radu Cornelnak, hogy őket néhány társuk félrevezette, mert ezek amellett, hogy azt híresztelték, hogy az interimár-bizottság elnöke szándékosan kevesebbet fizet nekik tíz lejjel, mint amennyit a bizottság megállapított, még ijesztgette is őket azzal, hogy az interimár-bizottság elnöke azt mondta, hogy ha nem dolgoznak nyáron ötven lejért az utépítésnél, télen nem fognak kapni munkanélküli segélyt.

Dr. Radu Cornel megmagyarázta a munkás-küldöttség vezetőinek, hogy ő senkit sem kényszerített arra, hogy az utépítésnél munkát vállaljon. Azok a munkások, akik ma az utépítésnél dolgoznak, egytől-egyig jelentkeztek azzal, hogy ha Istent ismernek, adjanak nekik valami munkát, mert meghalnak éhen.

— Tehát nem igaz az, hogy én kényszerítettem volna valakit, hogy ötven lejért dolgozzék — mondotta Radu dr. — mert ha most nem dolgozik, télen, mikor már nem lesz városi munka, nem kap városi segélyt. Felhatalmazom magukat, hogy mondják meg minden

egy munkásnak, hogy ha valahol többet tudnak keresni, mint amennyit a város fizet, menjenek oda dolgozni, mert ettől függetlenül ha télen nem lesz munkájuk, s városi munka se lesz, a város minden bizonnyal segélyben fogja őket részesíteni.

A küldöttség megköszönte az interimár-bizottsági elnöknek a jóindulatát és megnyugodva eltávozott.

Dr. Radu Cornel egyébként a jövő héten az összes aradi karitatív egyesületek vezetőit összehívja, egy bizottságot szervez, amely szeptember elsejétől a városban házról-házra járva összeírja azokat a munkanélkülieket, akik már dolgozni nem képesek s ezeknek a segélyezését a város azonnal megkezdi.

Arviz pusztít Ausztriában

A viz alámosta a hegyeket. — A völgyekben árviz, a hegyekben havazik Tirolban.

Salzburgból jelentik: A salzburgi tartományban hatalmas felhőszakadások voltak, minek következtében a folyóvizek megáradtak és több helyütt kiléptek medrükből. Több országútszakasz másfél méteres víz alatt van, amely nagyon hátráltatja a forgalmat. A sok esőzés következtében a hegyek lábainál a föld meglazult és emiatt a gasztein országut teljesen használhatatlan, mert több földréteg alá került, ami a forgalmat elzárta.

Innsbruckból ugyancsak nagy esőzéseket jelentenek. Az Inn vizállása meghaladta a három métert. Hat falu víz alá került, a hegyeken ötszáz méter magasságban állandóan havazik

A Nautilus története avagy lapkivágások története az egykoru napisajtóból

(Pro memoriam: Longwille Cityből a Nautilus elindult az Északi Sark felé a tenger alatt...)

Elindult a Nautilus (Newyork. 1931 június 9.) A Nautilus nevű tengeralattjáró Wilkins kapitány vezetése alatt tegnap startolt az Északi Sark felé. A tudományos világ nagy eredményeket vár a hajó utjáról.

Vissza a kikötőbe (június 17.) A Nautilus kisebb motorhiba miatt visszatért a kikötőbe. A tengeralattjáró rövid idő múlva újból startol a sarkvidékre.

Start! (London, július 4.) Wilkins kapitány hajója tegnap délután tízdszer startolt. A tengeralattjáró büszkén szeli az óceánt és rövidesen eléri a Jeges Tengert.

Defektet kapott a Nautilus (1931 dec. 24.) A Nautilus kénytelen volt motorhiba folytán megszakítani sok sikerrel kecsegtető sarki útját. Wilkins kapitány januárban generáljavítást kap és folytatja útját észak felé....

Neki a jégnek! (1932 február 19.) A „N” ma nekivágott a tengernek. Biznak abban, hogy W. kapitány hajója ezuttal eléri az örök jég legvégső határát.

S. O. S. (1933 május 13.) A múlt év elején jeleztük, hogy a Nautilus tengeralattjáró elindult a sarkvidékre. Ez a hír téves volt, amennyiben nem indult el, mert a gépész feleségének fiugyermeke született.

Készülődés a Sarkra (1938 szeptember 6.) A Nautilus hősiess erőfeszítéseket tesz, hogy évekkel ezelőtt vállalt feladatának eleget tehessen. A hajót teljesen átépítik úgy, hogy most már abszolút biztonsággal vághat neki az örök jég birodalmának.

Elfogyott a benzin (1940 okt. 16.) Sokan emlékeznek még talán, hogy Wilkins Kap. tengeralattjárója 1938-ban startolt a Sarkvidékre. Most közlik, hogy a hős hajó benzinhiány miatt megszakította útját. A hajót átszerelik és felszerelik. Benzin helyett levegővel fogják hajtani a motorokat.

Jubileum (1951 június 9.) Ma van 20 éve annak, hogy kap. Wilkins hajója a „Nautilus” startolt az Északi Sarkra. A kedvezőtlen viszonyok és viszonyos kedvezőtlenességek miatt a hajó 265-ször is kénytelen volt visszafordulni. Az érdekes jubileum alkalmából az egész tudományos világ szeretettel ünnepli kap. Wilkins, aki most töltötte be 67-ik életévét, de nem adta föl a reményt, hogy tengeralattjáróján elinduljon az Északi Sarkra.

Átlakítják a Nautilus (1963 jan. 1.) Feszült figyelemmel kíséri a világ az agg Wilkins kapitány útját a jég országa felé. A 79 éves tudós kijelentette, hogy hajóját modernizálni kell és azután megvalósítja régi álmát, a sarki utat. Itt említjük meg, hogy az első start óta elmúlt 32 év alatt a „N” 514-szer startolt, 619-szer fordult vissza, 5214 kerekét tört el, 6019-szer cseréltek kormányt, 2,124.567 vagon benzint, a róla szóló hírek kinyomásához 280.000 tonna újságfestéket és megmérhetetlen mennyiségű papirkellék, 543.126 liter olajat fogyasztott el, 14.567-szer építették át, 102.504 matróz fordult meg a hajón és az előkészületekre eddig 8465 milliárd 516 millió dollárt fordítottak.

Hajóból — repülőgép (1999 jan. 14.) Wilkins kapitány Nautilus nevű tengeralattjárója teljesen elavult és már nem alkalmas a sarki utra. A hajót rövidesen repülőgéppé alakítják át. Start 2000 június 30-ikán lesz.

Pech-széria. A 117 éves Wilkins kapitány Nautilus nevű fából vaskarikája, amellyel az Északi Sarkra akart repülni, a tengerbe zuhant. A lapok megálapítják, hogy az öreg kapitányt — úgy látszik — pech üldözi, mert ötvenezredik startja nem sikerült. Hol a hiba?

Vissza az egész! (London, 2014 szept. 1.) Wilkins repülőgépét ismét tengeralattjáróvá alakítják vissza. Remélik, hogy az ut ezuttal sikerülni fog.

Új kezében a Nautilus (2148 okt. 9.) Az öreg Wilkins halála után unokája, ifjabb Wilkins vette át a Nautilus kormányzását. A hajó rövidesen ismét nekivág a Jeges-tengernek.

Megmérgezte magát egy galaci urileány

Szerelmi motívum húzódik meg az öngyilkosság kísérlete mögött — Az elkeseredett fiatal leány állapota reménytelen

Galatiból jelentik: Feltűnéstkeltő öngyilkosság történt ma délelőtt Galatiban, ahol Parvu Mária, az egész városban általánosan ismert urileány rokonainak lakásán megmérgezte magát. A fiatal urileány ma délelőtt azzal távozott el szüleinek lakásáról, hogy a városba megy bevásárlás végett. Ehelyett, azonban egy Belu nevű rokonához ment, aklnek a Lapusneanu-uca 53. szám alatt van lakása és azzal az ürügygyel, hogy fejfájása van, kérte rokonát, engedje meg, hogy az egyik szobában lefeküdjék.

Mintegy félóra múlva Beluné segélykiáltásokra lett figyelmes, amelyek afelől a szoba felől hallatszottak, ahol a leány lefeküdt. Berohant a szobába és ekkor legnagyobb megdöbbenéssel látta, hogy Parvu Mária a haját tépve szaladgált fel-alá a szobában, majd pár

pillanat múlva eszméletét veszítve a földre zuhant. Természetesen azonnal értesítették a mentőket, akik az öngyilkos urileányt az „Elisabeta Doamna”-kórházba szállították. Itt megállapítást nyert, hogy Parvu Mária szódavizet vett be és így, akarta magától az életet eldobni.

A bevezetett rendőri nyomozásnak sikerült megállapítani, hogy a fiatal urileány, aklnek édesapja egyelőre rendőrkormány Galatiban, szerelmi viszonyt tartott fent egy Tarianu Demeter nevű diákkal, aki már régebben feleségül akarta venni a leányt, azonban ennek szülei ebbe nem akartak beleegyezni. A tragédia oka tehát mindenképpen e mögött keresendő. A fiatal urileány állapota az esti órákban még igen súlyos és így nem valószínű, hogy megmenthető lesz az életnek.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Reinhart Gyula: Nemzeti ajándék az iparostársadalomra nézve a végzett munka kifizetésének biztosításáról szóló törvény!

Szeptemberben jelenik meg a törvény végrehajtási utasítása — Saját választott bíróságok útján érvényesíthetik követeléseiket az iparosok a nemfizető adóssokkal szemben — A választott bíróságok munkája és összetétele

Arád iparostársadalmna nagy türelmetlenséggel várja az alig három hónappal ezelőtt megszületett, a végzett munka állami kifizetésének biztosításáról szóló törvény végrehajtási utasításának megjelenését. Ez a törvény az iparostársadalomra nézve rendkívül nagy fontossággal bír és érdekléseink szerint a közeli napokban már megjelenik a végrehajtási utasítása is. Ezért ma felkerestük Reinhart Gyulát, az Ipartestületek Szövetségének elnökét, akl munkatársunknak a következőkben nyilatkozott az új törvényről:

— Az egyetlen törvény — mondotta Reinhart Gyula — amely iparos-érdekeket szolgál, a végzett munka kifizetésének biztosításáról szóló törvény. Ez az új törvény ugyan rövidesen eléri három hónapos korát, de végrehajtási utasítása, mellyel a törvény életbe lép, csak valószínűleg szeptember elején kerül a Monitorul Oficial hasábjaira. Csak ettől az időponttól kezdve élhetnek az iparosok a törvényben biztosított jogaikkal és érvényesíthetik saját választott bíróságok útján követeléseiket a rossz fizető, helyesebben az egyáltalán nem fizető adóssal, illetve rendelővel szemben. Ez a nemzeti ajándék, amit az iparosság ezzel a törvénnyel kapott, csak akkor lesz érték, ha az iparosság a törvényadta jogokkal élni is tud és érdekeit meg is tudja védeni. Ezt úgy értem, — mondotta — ha az iparosság minden ügyét, mely ezek elé a választott bíróságok elé tartozik, oda is viszi, de főképpen gondoskodik arról, hogy a bíróság tagjai közé a maga részéről olyanokat válasszon ki, akik szakértelmükkel, tudásukkal és hajthatatlan igazságszeretettel a választott bíróságokon belül az iparos érdekeket meg is tudják védeni.

Zseniális terv (1576 november 5.) Ezer éve elmúlt, hogy a Nautilus elindult az Északi Sarkra. A tudósok — régi okmányokból — arra a megállapításra jutottak, hogy a Nautilus nem akar az Északi Sarkra menni, ezért felszólítják az Északi Sarkot, hogy ő menjen a Nautilushoz. (Alá Mohamed és a hegy.) Ilymódon ez az évszázadok óta tartó ut befejezést nyer, miután néhai Wilkins kapitány leszármazottai ragaszkodnak Bogaras ópa-

— Tudott dolog, — folytatta Reinhart Gyula — hogy ezekben a választott bíróságokban, melyek minden járásbíró és törvényszék székhelyén fognak működni, az 50 ezer lejjig terjedő ügyek a járásbírókhoz tartoznak, míg a törvényszékekhez ezen felül egymillió lej összegig. A választott bíróságok három taguak; elnök a járásbíró, vagy a törvényszéki bíró, míg egy tagot az iparos nevez meg. Ez csak szakmabeli iparos lehet, a másikat az alperes, ennek a választott bírónak nem kell szakértőnek lenni. Ennek a bíróságnak az a rendkívüli előnye, hogy szakértő vesz benne részt mint bíró s így a hosszadalmas eljárás, mely szakértők meghívásával, kihallgatásával és ellenszakértők újabb meghallgatásával jár, elesik s a perek egy tárgyaláson befejezést nyernek és ezáltal mérhetetlen költségmegtakarítást vonnak maguk után. További felebezésnek, előterjesztésnek sincs helye az ítélet ellen, csupán felfolyamodásnak, mely azonban a végrehajtásra vonatkozólag halasztó hatállyal nem bír. Zálogjoggal, illetve megtartási joggal bír az iparos, a ki nem fizetett tárgyra vonatkozólag. Építkezéseknél a követelés a bekebelezett zálogjogot is megelőzi.

— Legsürgősebb teendő, — mondotta befejezésül Reinhart Gyula — hogy a törvény végrehajtási utasításának megjelenése előtt az egyes szakmai szindikátusok azonnal üljenek össze és válasszák meg azokat, akiket a bíróságokba ohajtanak delegálni s határozatukat a bíróság illetékes faktorainak is hozzák tudomására. Mert csak így lehet jogaikat érvényesíteni s a törvény áldásos következményeit az iparosság javára hasznosítani.

pájuk eredeti tervének keresztülviteléhez.

Végre!! (2651 május 19.) Az Északi Sark hosszas kapacitálás után tegnap délután a borgishi kikötőben felkereste az éppen javítás alatt álló Nautilus őshajót. A találkozás évezedek után igazán megható volt. CCCXVIII-ik Wilkins Jenő könyveze dobta le ősapja lobogóját az Északi Sarkra, amely a tudományos mérések elvégzése után visszatért eredeti helyére...

KÖNIGSTORFER cukrászda fotéri üzletében fagyalt 3 lejtől kapható.

Nem fogy a kenyérbélyeg!

Elégedetlen Argetoianu pénzügyminiszter a kenyérbélyeg jövedelmével. — „Csak“ huszonegy millió folyt be eddig — tizenhét nap alatt
Szigoru ellenőrzési rendelet érkezett Aradra

Az aradi vármegyei prefekturára ma miniszteri rendelet érkezett a kenyérbélyegről szóló törvény rendelkezéseinek szigorított ellenőrzéséről. A napokban ugyanis Argetoianu pénzügyminiszter hosszas megbeszéléseket folytatott Radian és Zamfir Bratescu államtitkárokkal, valamint a főváros rendőrkvesztorával, Gabriel Marinescuval, a kenyérbélyeg alkalmazásáról. Radian államtitkár röviden vázolta az eddig elért eredményeket, valamint azt, hogy a törvény életbe léptetése óta — tizenhét nap alatt — mind-

össze csak 21 millió 165 ezer lejt lehetett inkasszálni a kenyérbélyegből.

Argetoianu elhatározta, hogy a legszigorubb rendszabályokat fogja életbeléptetni, annak érdekében, hogy a kenyérbélyeget mindenütt alkalmazzák, valamint azokat, akik a törvényt ki akarják játszani, maximális büntetéssel sújtás. Az Aradra érkezett rendelet értelmében az ellenőrzést a rendőri hatóságok fogják elvégezni, akiknek ezuttal jogukban fog állani a legszigorubb ellenőrzést gyakorolni a malmokban és pékműhelyekben.

Közepes Arad-Hegyalja szőlőtermése.

Meg kell alakítani az arad-hegyaljai szőlőtermelők önálló export-szervezetét. A kereskedők inkább az olcsó borokat vásárolják. Sok a parlagon hagyott terület

ISPRAVNIC SEVER dr. szindikátusi elnök nyilatkozik az Aradi Közlöny olvasói számára.

A szőlő problémája ismét aktuálissá vált. Nem is annyira a szüret miatt, amelynek ideje kissé még távol van, hanem inkább azoknak az elterjedt ellentétes híreknek a következtében, amelyek az idej szőlőterméséről szólnak és amelyek közül egyesek szerint az idén is „katasztrófálisan jó szőlőterméstől kell tartani”. Aktuális egyébként a szőlő annál az oknál fogva is, hogy Arad megye lakosságának egy tekintélyes része foglalkozik szőlőtermeléssel és a megye gazdasági helyzetére jelentős kihatással van az, hogy milyen lesz a szőlőtermés és hogy a termelő azt milyen áron tudja értékesíteni? Az elmúlt évben, mint ismeretes, szinte már a mélypontját érte el a bor ára, a termelők nem tudtak készleteiken tudni, mivel jóformán senki sem törődött azzal, hogy a valamikor Európaszerte keresett hegyaljai borok jó piac legyen.

Az Aradi Közlöny munkatársa ma felkereste dr. Ispravnic Severt, az Arad megyei Szőlészeti Szindikátus elnökét, aki a szőlővel kapcsolatos kérdésekről az alábbi érdekes nyilatkozatot tette:

— Mindenekelőtt szögezzük azt le talán — mondotta Ispravnic Sever dr., hogy hogyan is állunk az idej szőlőterméssel? Az ez évi szőlőtermés közepesnek mondható és a Hegyalja termése ezidén alig valamivel haladja meg a felét a tavalyinak. Attól tehát nem kell tartani, hogy túljó termés lesz és ennek következtében morzsolódnának le az árak. Az alacsony árakat azonban annak lehet betudni, hogy nincs kereslet, az eladás nincs megszervezve. Az egymást követő kormányok édeskeveset törődtek a szőlőtermelők helyzetével és az igazat megvallva ezek sem tettek mindent, hogy magukon segítsenek. Az exportot nézetem szerint úgy lehetne fellendíteni, ha a termelők erre a célra megalakítanák a maguk exportszervezetét.

— Egy másik nagy baj az, hogy senki sem törődik azzal, hogy a borok szelektálva legyenek, hogy különbség tétessék például a homoki bor és a drágán termelt hegyaljai bor között. Az utóbbi időben egyenesen az a tendencia észlelhető, hogy a kereskedők előnyben részesítik az olcsó borokat. A belföldi értékesítés szempontjából sarkalatos hiba, hogy a hatóságok luxus-cikknek tekintik a bort és ennek következtében természetesen hatalmas adóval sújtják a termelőt.

— Külön kell megemlíteni aradi szempontból egy sajnálatos jelenségről és pedig arról, hogy a Hegyalján mennyi terület hever parlagon és azoknak a szőlőknek jó része is nincsenek rendszeresen művelve, egyrészt, mert mindenki kedvetlenül végzi dolgát, abban a tudatban, hogy a szőlőművelés nem fizetődik ki,

másrészt pedig, mert a tönkrement gazdáknak talán még permetezésre sem telik. A szőlő ily módon való művelése természetesen kihatással van aztán a bor minőségére is.

— Mindent egybevetve: a helyzet az idén is lehangoló a Hegyalján és ha a kormány nem igyekszik megfelelő intézkedéseket foganatosítani, valamint a szőlőtermelők is nem mozdulnak meg és nem kísérelnek meg magukon segíteni, úgy annak még kiszámíthatatlan következménye lehet. A jelenlegi helyzetre különben jellemző, hogy a Hegyalján sok gazdát azzal ijesztettek, hogy adják el most négy lejért borukat, mert az ősszel már örülni fognak, ha két lejért adhatják. A termelők pedig erre a vesz-
hirre sem ijedtek meg. Most már mindegy — mondották — akár négyért, akár kettőért adjuk, keresni ugysem keresünk és a ráfizetés már eddig is annyi, hogy nem játszik sok szerepet, ha ősszel már két lejért leszünk kénytelenek tudni borunkon . . .

Emelkednek a betétek

A betétösszegek emelkedésének az aradi pénzintézetekben jelensége általános jellegű Erdély minden nagyobb városában — Az elhelyezett betét-összegek mindenütt jóval felülhaladják a felmondások összegét

A németországi hitelválság hullámai világszerte kezdenek veszíteni intenzitásukból. Azok az energikus intézkedések, amelyeket a német kormány a helyzet szanálása végett foganatosított a külföld jóakaratu támogatásával, a várt eredményre vezettek. Szanálódott a helyzet Magyarországon is, ahol a külföldi kölcsön megkötése óta teljes a nyugalom és a betétállomány napról-napra növekedik.

Lényegesen javult a román piac helyzete is. Bucurestiben a kormány és a jegybank intézkedései teljesen megnyugtatták az idegességre hajlamos betéteseket és az utóbbi napokban a bankokban elhelyezett összegek meghaladják a felmondások összegét.

Ugyanez a helyzet az erdélyi piacon is. A tegnapi és ma Aradon, Kolozsvárt, Nagyváradon, Temesvárt, Szatmáron, Brassóban, Marosvásárhelyt és az országrész minden városában emelkedett a betétek állománya.

A terményexport is megindult, ami a devizakészletek emelkedését vonja maga után.

A forgótöke hiányon az állam újabb intézkedésekkel igyekszik segíteni. Argetoianu pénzügyminiszter intervjut adott az egyik bucuresti-i lap munkatársának és kijelentette, hogy a kormány tudatában van annak, hogy a gazdasági válság nehézségeiben mi a kötelessége, teljes erejével a

Maximálják

a vasuti éttermek árait

Az új rendelet azonnali hatállyal életbe lépett.

Bucurestiből jelentik: Az utazó közönség részéről ismételt panaszok érkeztek, hogy a vasuti éttermek hihetetlenül drágán számítják az egyes ételeket. A panaszt konkrét formában eljuttatták Ionescu Mihály vasuti vezérigazgatóhoz, aki elrendelte a vasuti éttermek árainak azonnali maximálását. A vasuti éttermekben kiszolgálásra kerülő ételek, italok ára nem lehet nagyobb, mint az étteremmel egy nivón álló és abban a helységben levő éttermek étlapi árai. Indokolt esetben ezek az árak tíz százalékkal magasabbak lehetnek. Az éttermi árak megállapítását és ellenőrzését a vasuti forgalmi főnök végzi, azonban köteles az általa megállapított árakat az illetékes városi tanácsnak jóváhagyás végett bemutatni. Ha az árakat a városi tanács nem engedélyezi, úgy olyan áron köteles árusítani, mint amilyeneket a városi tanács megállapít.

A vasuti éttermekben az árakat jól látható helyen ki kell függeszteni. A vezérigazgató egyben utasítja a vasuti közegeket, ügyelniük az éttermek tisztaságára és a rendes kiszolgálásra. A rendelet nagyon üdvös és végre megszűnik az a tartathatlan helyzet, hogy némely vasuti étteremben huszoneg lejt kérjenek a fáradt utastól egy teáért vagy husz lejt egy fehér kávéért. A rendelet azonnali hatállyal életbe is lépett.

— Olaszország felemelte a buza importvámját. Rómából jelentik Az olasz hivatalos lap ma kormány-dekrétumot közöl, amelynek értelmében a buza beviteli vámtát 60.60 liráról, métermázsánként 75 lirára emelik fel. A dekrétum a mai dátummal már életbe is lépett.

— Csődkéres a Margittai Takarékpénztár ellen. Margittáról jelentik: A Margittai Takarékpénztárt megrohanták a betétesek. A bank kénytelen volt a kifizetéseket beszüntetni. Erre a betétesek csődöt kértek a bank ellen.

hitelválság csökkentésére törekszik és a pénzintézetek mellé áll, hogy működésükben zavar ne keletkezhessék.

Az állami követelések behajtásából befolyó összegekből egy négy milliárdos alapot akar teremteni, amely összeget az ipar és a pénzintézetek megerősítésére óhajt fordítani.

A miniszter annak a reményének adott kifejezést, hogy ezek az újabb intézkedések, továbbá a vidéki bankok Garanciaszindikátusának tervbe vett megalkotása elég biztosítékot nyújtanak arra nézve, hogy a romániai pénzintézetek mobilitása olyan mértékben megerősödik, hogy a pénzintézetek a legnagyobb rön idejében is meg tudják állani helyüket.

— A váradai Vadász és Schönfeld-cég kényszerregezséget kért. Nagyváradról jelentik: Tegnapi délelőtt új kényszerregezségi kérés futott be a váradai törvényszékhez. A kényszerregezségi kérést a Vadász és Schönfeld nagyváradai szőnyeg és butorszövet gyár nyújtotta be. A cég passzívái túlhaladják a három millió lejt. A szőnyeg és butorszövet-gyár tulajdonosai hatvan százalékot ajánlanak fel hitellezőknek, hat hónap után és hét negyedévi részletben. A kényszerregezségi kérés ügyében a napokban fog dönteni a törvényszék szüneti tanácsa.

Nagyváradra szöktettek egy előkelő és gazdag nagykárolyi urileányt

Nagykároly társadalmi szenzációja: idegen városba szöktették a város legjobb „partiját” — Személyleírás: Magas, karcsú, barna, szép és fiatal... A várad rendőrség detektívjei egész nap a romantikus szerelmeket kutatják

Nagyváradról jelentik: Tegnap a késő esti órákban Nagyváradból telefonon felhívták a nagyvárad rendőrséget. Az ottani rendőrség közölte, hogy a fiatal és szép, jó családból való urileányt: *K. Böskét elszöktették Nagyváradból és most minden valószínűség szerint Nagyváradon tartózkodik.*

Az értesítés szerint egy ismert nagyvárad fiatalember: *K. Dezső* udvarolt a fiatal és szép leánynak, akivel sokszor együtt volt. Többször átutazott a kedvéért Nagyváradba. A szülők is ismerték a nagyvárad fiatalembert, de *nem gondolták, hogy leányuk és a fiatalember között a barátság ilyen alaposan elmélyült.*

Néhány nappal ezelőtt *K. Dezső* újból Nagyváradban járt, másnap pedig nyomtalanul eltűnt hazulról *K. Böske*. A szülők előbb azt hitték, hogy valamelyik barátjánál van, amikor azonban *estig nem jött hazá, rögtön gyanút-*

ták, hogy a leányuk megszökött a fiatalemberrel.

K. Böske eltűnését szülei azonnal közölték a rendőrséggel és annak az aggodalmuknak adták kifejezést, hogy a fiatal leány valószínűleg nagyvárad ismerősével: *K. Dezső*vel elszökött. Az sem lehetetlen azonban a szülők szerint, hogy *K. Böske nagyvárad rokonaihoz ment látogatónak. Csak bucsuzni felejtett el a szülőktől...*

A nagyvárad rendőrség detektívjei az egész várost tüvé teszik most, hogy a gazdag urileányt felkutatásuk.

A szerkesztésért
STAUBER ISTVÁN
felel

Rádió műsor.

SZOMBÁT, AUGUSZTUS 22.

Bucuresti, 13. Gramofon. 13.50. Gramofon. 18. Sibiceanu zenekar: könnyű és román zene. 19.10. Sibiceanu zenekar. 20.20. Gramofon. 22. Lido-medencéből tánczene közvetítése. — Budapest, 9.15. A rádió házikvar-tettinek hangversenye. 9.30. Hírek. 9.45. A hangverseny folytatása. 12. Déli harangzó az Egyetemi templomból, időjárásjelentés. 12.05. Smirnoff Sergej „Volga” orosz balalaika zenekarának hangversenye. 12.35. A hangverseny folytatása. 5.30. Radics Józsa és cigányzenekarának hangversenye. 6.30. Harsányi Zsolt előadása. 7. Mocsányi László és Lakos Tibor zenehumoristák hangversenye. 8. Magyar tündérvjátékok. Majd: Toll Árpád és Jancsi cigányzenekarának hangversenye a Bodó hávéházban. — Bécs, 11.30. Schieber zenekar. 12.40. A déli zene folytatása. 13.15. Könnyű gramofon. 16.20. Wecek zenekar. 22.15. A Gaden Róbert-féle tánczenekar játékának közvetítése Berlinből. — Belgrád, 11.35. Gramofon. 12.45. Cigányzene. 19. Kivánság gramofon. 19.50. Hauser András szabadkai hegedűművész játéka. 21. Holodkov operabénaes dal- és áriaestje. 21.50. Könnyű zene. 22.40. Cigányzene a Topcsiderből. — Kassa. 11.30. Gramofon. 12.30. Rádiózenekar. 17. Rádiózenekar. 22.20—24. Mor. Ostrava. — Milano. 15.40. Női óra, könnyű zene. 19.15. Vegyes zene. 19.45. Szórakoztató zene. 20.45. Testoni: A siker című háromfelvonásos vígjátéka, utána szállodai tánczene. — Prága, 11.30. Gramofon. 14. Gramofon. 17.10. Gramofon. 19.05. Ruda Jurist vidám estje. 21. A 28. gyalogezred zenekarának hangversenye Barrandovból.

APRÓ HIRDETÉSEK.

AZ APRÓHIRDETÉSEK DÍJÁT SZAVAK SZERINT SZÁMITJUK. Minden szó hétköznap 4 vasárnap 8 Lei vastagabb betűvel 8, illetve 10 Lei a legkisebb hirdetés ára 10 szög hétköznap 40, vasárnap 50 Lei. A vastagabb betűvel kívánt szavak aláhúzódnak. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amely eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa. Csak válaszbélyeggel ellátott kérdézkérdésre válaszolunk. Ajánlatok kelleges levelek továbbítására megfelelő postabélyeg csatolását kérjük. A kiadóhivatal telefon száma 151. A hirdetésre vonatkozó felvilágosítást a kiadóhivatal adja meg.

HIRJETÉSEKET DÉLUTÁN 6 ÓRAIG VESZÜNK FEL

ALKALMAZÁS.

INTELLIGENTES deutsches Kinderfräulein wird gesucht zu 2 Kindern. Adr. in d. Adm. des Aradi Közölny. 2728

LAKÁS.

CSINOSAN butorozott egy, esetleg két szobából és fürdőszobából álló garconlakás különbejárattal keresetkét két fiatalember részére esetleg ellátással. Címeket „Allandó” jellegre az Aradi Közölny kiadójába kér. 2752

HAROMSZOBÁS, előszobás, fürdőszobás lakás Aranykő-uca 15 szám alatt október elsejétől kiadó. 200

KERESSEK központban 4 szobás lakást. Ajánlatot az Aradi Közölny kiadóhivatalába kérek. 2860

EGY SZÉP szoba konyhával és éléskamrával, villanyvilágítással, kis kerttel, ujonnan festve, havi 600 lejért kiadó, volt Péter-uca 8. szám, Delesan kommisszár.

EGY-KÉT és háromszobás lakás kiadó. Bővebbet: v. Andrássy-tér 19., a házmesternél. 200

EGYSZOBÁS, konyhas lakás főtéren kiadó. Cím az Aradi/Közölny kiadóhivatalában. 200

KIADÓ a volt Szabadság-tér közvetlen közelében 2 szoba, előszoba, konyhából álló lakás. Cím: Calea Banatului (v. Asztalos Sándor-u.) 3. 800

KÉTSZOBÁS, konyhas 1-es emeleti lakás, a Szabadság-tér sarkánál kiadó. Cím az Aradi Közölny kiadójában.

VÉTEL ÉS ELADÁS.

ÚJ ÜZLETBRENDEZÉS jutányos áron eladó. Megtekinthető: Bul. Reg. Maria 19. házmesternél.

FOTELOK, hintaszék, vitrinek, szekrények, asztalok, székek, festmények, kis toalett asztalok, férfi és női órák, ékszerek, fali órák, iratszokrények, márványszobrok, indiai tábla, tükrök, kredencek, antik órák, szőnyegek, gyermekágy, vas- és faágyak, matracok, dísz-tárgyak, iratszokrény, pafeton, komplett szobaberendezések stb. stb. eladók, **SALGONÉ bizományi üzlete, Str. Horia No. 1. (Neuman-palota)**

KITÜNÖ, jókarban levő 2 Hltres vasbordók eladók. Cím az Aradi Közölny kiadójában. 200

KERESSEK perza és gyári szőnyegeket, ezüst tárgyakat és evőeszközöket, antik poharakat, márkás porcellánokat, antik fajans tárgyakat, modern s antik butorokat, serviseket, antik órákat, stb. stb. **SALGONÉ bizományi üzlete, Strada Horia 1. (Széchenyi-uca) Neuman-palota.**

ELLÁTÁS.

Steiner izr. leányinternátusban még egy pár növendék felvétetik. Kitünő ellátás, állandó bennlakó tanárnő felügyelet, nevelés és napi cserrepételés. **Külön német órák.** Arad, Str. Popa I. Russa 3. 2296

BUDAPESTEN

az új „NEMZETI SZALLODA”

a Hungaria Nagyszálló vezetése alatt megnyílt
Központi fekvés (József körút 4.) a Nemzeti színházzal szemben.
TELEFON: 1. 320—30.

Minden modern kényelemmel berendezve.
Kitünő étterem! Polgári árak! Dreher sörcsarnok!
A vidéki társaságok találkozó helye!

Modern és szolid butorok, kárpitos-árak részlegolcsóbban

„HALA DE MOBILE” Calea Banatului 4. Deposit: Str Moise Nicoara 9-11

ELSŐRENDO házi és diétás koszt kapható Seidner Rudinánál. Str, Bucur 12. (Értvös-u.) 2758

ÜZLETEK.

V. SZABADSÁG-TÉR 10. szám alatt egy üzlethelyiség azonnalra kiadó. 2757

A legolcsóbb bevásárlási forrás

a „COMISSIO” biz. üzlet. **ELADÓK:** Három ajtos garderober szekrény, bőrgarnitúra 4200 lejért, amerikai íróasztal 8000, íróasztalok 800-tól, politurós szekrények 650, zsurasztalok 780, hálósobák 2800-tól, ebédlő modern vitrinnel 18.500, gyermekszoba fehér 4600, könyv-szekrények 2500, rádió 1800, függönyök, 12 személyes ezüst, zongora 16.000, nagy smyrna és perzaszőnyegek, olcsó öszszekötők, tükrök, festmények, esillárak, plüschdivány 850, gyermekkosci, Singer-varrógép, valamint szennyes szekrény, jégsezekrények, látosóvek, dísz-tárgyak. **Készpénzért veszünk:** rozágyakat, fehér vaságyat, gyermekkosci, futószőnyeget, kerti garnitúrát, ezüstöt, porcellánt, brilliánsköveket, varrógépet, márkás festményeket, utibördöndöket, konyhaberendezést, Szőnyegjavítást olcsón vállalunk.

A velünk összeköttetésben álló temesvári zálogház havi 2 százalék kamat mellett folyósít zálogkölcsönöket ékszerekre, arany, ezüst tárgyakra, textilárakra, varrógépekre, írógépekre, gramofonokra stb., stb. —

COMISIO, Arad, Bul. Reg. Ferdinand 21. (v. József főherceg-ut).

FÖTÉREN a legforgalmasabb helyen nagy üzlethelyiség azonnalra kiadó, Cím az Aradi Közölny kiadójában.

ÜZLETHELYISÉG a Szabadság-tér sarkánál azonnalra kiadó. Cím az Aradi Közölny kiadójában.

A menyházai nyaralók és kirándulók figyelmébe!

Aki jól, olcsón akar étkezni, keresse fel a **KAUFMANN-vendéglőt.** **Kitünő házikoszt.**

Nagy üzlethelyiség

főtéren, a Minorita-templommal szemben **november 1-re kiadó.**

Cím az Aradi Közölny kiadójában. 250

HIRDESSZEN

a 46 éve fennálló

„Aradi Közölny”-ben!